

मेहता मराठी ग्रंथजगत

फेब्रुवारी, २०२०
पृष्ठे ६८ किंमत : रु. १५
वर्ष विसावे
अंक दुसरा



आमुच्या पिलापिलात जन्मते मराठी
आमुच्या लहानग्यात रांगते मराठी
आमुच्या मुलामुलीत खेळते मराठी
आमुच्या घराघरात वाढते मराठी

मराठी

राज्यभाषा दिनाच्या सहर्ष शुभेच्छा !!!

सन्मान सर्जनाचा...



इंदिरा गोस्वामी पुरस्कार
सोहळ्याची क्षणचित्रे...



आसाम साहित्य सभेमार्फत दिला जाणारा इंदिरा गोस्वामी राष्ट्रीय पुरस्कार ज्येष्ठ लेखक विश्वास पाटील यांना, सौलाकुची, गुवाहाटी येथे ३ फेब्रुवारी रोजी झालेल्या दिमाखदार सोहळ्यात आसामचे राज्यपाल मा. जगदीश मुखी यांच्या हस्ते प्रदान करण्यात आला. पाटील यांच्या 'झाडाझडती' आणि 'नागकेशर' या कादंबऱ्यांचा या पुरस्कारासाठी विचार करण्यात आला. या सोहळ्याला वाचकांनी हजारोंच्या संख्येने उपस्थिती लावली.

मेहता मराठी ग्रंथजगत

◆ फेब्रुवारी २०२०

◆ वर्ष विसावे

◆ अंक दुसरा

संपादक

सुनील मेहता

कार्यकारी संपादक

शंकर सारडा

संपादन साहाय्य

योजना यादव

अंकाची किंमत १५ रु.

वर्गणी मनीऑर्डरने अथवा

ऑनलाईन पाठवावी.

प्रसिद्धी :

दरमहा ११ तारखेस

मांडणी-अक्षरजुळणी



मेहता

पब्लिशिंग

हाऊस

— अनुक्रमणिका —

| | |
|---------------------------------|----|
| संपादकीय | ४ |
| पुरस्कार | १० |
| विशेष सन्मान | १६ |
| प्रकाशन | १८ |
| विशेष लेख | २२ |
| किस्सा-ए-पब्लिशिंग | २४ |
| चर्चेतील पुस्तक | २६ |
| खमंग | ३० |
| पुस्तक परिचय | |
| टॉम सॉयरची साहसं | ३२ |
| हकलबेरी फिनची साहसं | ३४ |
| पथेर पांचाली | ३६ |
| द मिनिस्ट्री ऑफ अटमोस्ट हॅपिनेस | ४० |
| कल्पवृक्षाची कन्या | ४४ |
| साक्षी | ४८ |
| प्रायश्चित्त | ५२ |
| अभिप्राय | ५४ |
| दिनविशेष | ६२ |

संपादक-मुद्रक-प्रकाशक : सुनील मेहता,
१९४१ सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी, बाजीराव रोड, टेलिफोन भवनसमोर,
पुणे ४११ ०३० फोन : ०२०-२४४७६९२४/२४४७५४६२

E-mail : mmgj@mehtapublishinghouse.com

'मेहता मराठी ग्रंथजगत' हे मासिक मालक, मुद्रक व प्रकाशक सुनील अनिल मेहता यांनी जय गणेश ऑफसेट, २०/१डी/१अ, सोमवार पेठ, महाराजा लॉज मागे, पुणे- ४११०११ येथे छापून मेहता होम, १व२ मजला, १९४१, सदाशिव पेठ, पुणे - ४११०३० येथे प्रसिद्ध केले. संपादक - सुनील अनिल मेहता.

'Mehta Marathi Granth Jagat' monthly is owned, Printed & Published by Sunil Anil Mehta, Printed at Jai Ganesh Offset, 20/1D/1A, Somvar Peth, Behind Maharaja Lodge, Pune - 411 011 & Published at Mehta Home, 1 & 2 Floor, 1941, Sadashiv Peth, Pune - 411 030. Editor - Sunil Anil Mehta.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० । ३

ऋतू रूप पालटून गुलाबी थंडीतून उन्हाळी साजाकडे सरकत जातो. त्या स्थित्यंतराचा हा विलक्षण महिना. संक्रांतीचा गोडवा अनुभवून आपण नव्या वर्षात स्थिरावू लागलो आहोत. एव्हाना बदललेली तारीखही आपल्या सरावाची झाली असेल. आणि नव्या कालप्रवाहात नव्या गोष्टी आकाराला येऊ लागल्या असतील. या नव्या गोष्टी आकाराला येत असतानाच वर्षाचा पहिला महिनाच आमच्यासाठी विलक्षण घडामोडींचा ठरला. डॉ.एस.एल.भैरप्पा हे भारतीय साहित्यातलं अग्रणी नाव. भैरप्पांनी कन्नड भाषेच्या माध्यमातून मिथक साहित्याला नवं परिमाण दिलं. रामायणापासून महाभारतापर्यंत आणि इतरही सांस्कृतिक संचितांची चिकित्सा करत त्यांनी मिथक साहित्याचं बीज नव्याने भारतीय साहित्यात रुजवलं. भारतभरातील वाचकांनी त्यांच्या या मांडणीला आपलंसं केलं. मराठी वाचकांमध्येही भैरप्पा नावाचं गारूड तितकंच प्रभावशाली आहे, याचा प्रत्यय आम्ही नुकताच घेतला. डॉ.एस.एल.भैरप्पा यांच्या 'साक्षी' आणि 'उत्तरकांड' या दोन पुस्तकांच्या मराठी अनुवादाचा प्रकाशन सोहळा १९ जानेवारी रोजी पार पडला. या सोहळ्याला डॉ.भैरप्पा स्वतः उपस्थित असल्याने वाचकांना आपल्या आवडत्या लेखकाला भेटण्याची एक अनोखी संधी मिळाली. अगदी कोल्हापूरमधील वाचकांनीही या सोहळ्याला उपस्थिती लावली. मराठी वाचकांची प्रगल्भताच या निमित्ताने दर्शनास आली. या सोहळ्यात भैरप्पा यांच्यासह ज्येष्ठ लेखक

विश्वास पाटील, समीक्षक रणधीर शिंदे आणि अनुवादक उमा कुलकर्णी यांच्याशीही वाचकांनी संवाद साधला.

एखाद्या लेखकाचं साहित्य वाचताना लेखकाच्या व्यक्तिमत्त्वाविषयी, त्याच्या सर्जनशीलतेविषयी आणि लेखन प्रक्रियेविषयीही वाचकाला उत्सुकता असते. वाचकांची ही उत्सुकता या प्रकाशन सोहळ्याने शमवली. लेखन प्रेरणेने उत्तर भारतापासून ते दक्षिणेच्या टोकापर्यंत प्रवास करणाऱ्या भैरप्पांनी आपला प्रवास, लेखन, निरीक्षणांच्या माध्यमातून साकारत जाणारं कथाबीज आणि त्याची भारतीय परंपरांशी असणारी नाळ स्पष्ट केली.

साहित्याचं क्षेत्र म्हणजे खरं सर्जनाचं क्षेत्र. या क्षेत्रात भाषेतलं अंतर आणि प्रादेशिकतेच्या सीमा गळून पडतात. अनुवादाच्या माध्यमातून दोन भाषांमधला भगिनीभाव वाढीस लागतो. डॉ.भैरप्पा पुणे भेटीवर असतानाच निपाणी येथील संमेलनात सीमावादाचे विखारी रंग पाहायला मिळाले; पण त्याचं कोणतंही मळभ मराठी वाचकांनी प्रकाशन सोहळ्यावर येऊ दिलं नाही. मराठी वाचकांची ही प्रगल्भता आणि त्यांची शहाणीव अनुभवताना अशा प्रगल्भ वाचकांसाठी आपण कार्य करत असल्याची समाधानाची जाणीव होत होती. या निमित्ताने साहित्य आणि अनुवादाच्या माध्यमातील ताकदही आम्ही अनुभवली.

जानेवारी महिन्यात उस्मानाबाद इथं ९३वं अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन पार पडलं. संमेलनाने मोठ्या शहरांची चाकोरी सोडून छोट्या शहरांचा परीघ ओलांडला आहे. त्यामुळे गावकुसातल्या वाचकांपर्यंत संमेलन खऱ्या अर्थाने पोहचत आहे, याचा अनुभव या संमेलनात आला. संमेलनातील साहित्यिक कार्यक्रम जोरदार झालेच, पण संमेलनाच्या निमित्ताने अनेक प्रकाशकांना प्रथमच उस्मानाबाद आणि नजीकच्या भागातील वाचकांपर्यंत आपली पुस्तके पोहोचवता आली. या संमेलनातील पुस्तक विक्रीने गेल्या दोन वर्षांतील प्रकाशन व्यवसायातील पुस्तक विक्रीची मरगळ काही अंशी कमी करण्यास हातभार लावला. उस्मानाबादकरांनी दमदार पुस्तक खरेदी करत संमेलनात जीव फुंकला. त्यामुळे वाचकांची संख्या कमी होत चालल्याची साशंकताही आपोआप मिटली असेल.



मेहता मराठी ग्रंथजगत

नवनवीन पुस्तकांच्या अद्ययावत माहितीसाठी
आजच वर्गणीदार व्हा.

आमच्या छापील अंकाची वर्गणी

त्रैवार्षिक वर्गणी ४५० रुपये

पंचवार्षिक वर्गणी ६०० रुपये

डिजिटल अंकाची वर्गणी

त्रैवार्षिक वर्गणी ३०० रुपये

पंचवार्षिक वर्गणी ४०० रुपये

Available on

[play.google.com / store / books](https://play.google.com/store/books)
www.amazon.in

आमच्या पुस्तकांविषयी आणि नवीन योजनांविषयी जाणून घेण्यासाठी

सर्व ग्रंथालयांना नम्र विनंती

कृपया आपला संपूर्ण पत्ता, (तालुका, जिल्हा, पिनकोडसहित), मेल-
आयडी, फोन नंबर, मोबाईल नंबर ही माहिती आमच्या खालील
व्हॉट्स अप नंबरवर कळवावी.



९४२०५९४६६५

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० । ७

वाचकांसाठी सुवर्णसंधी!

WORDPOWER

बेळगाव / कोल्हापूर

पुस्तके, खेळणी, स्टेशनरी, म्युझिक,

मूव्ही, गेम्स इत्यादी बरेच काही

आता वर्डपॉवरच्या एकाच दालनात उपलब्ध आहे.

सुट्टीचा आनंद पुरेपूर लुटण्यासाठी अवश्य भेट द्या.

बेळगाव, कोल्हापूर येथील वर्डपॉवरचे पत्ते पुढीलप्रमाणे

कामत टॉवर, पहिला मजला, आरपीडी कॉलेजसमोर,

टिळकवाडी, बेळगाव - ५९०००६.

मोबाईल - ७८८८२७७१९०

स्टार बझार, जुना पुणे-बेंगलोर हायवे, कोल्हापूर - ४१६००१.

मोबाईल - ९५१८९१२२६९

अधिक माहितीसाठी संपर्क

wordpowerbookshop@gmail.com



Find us on
Facebook

<https://www.facebook.com/mehta.publishinghouse>



सर्व प्रकारची महाविद्यालयीन पुस्तके, यूपीएससी, एमपीएससी,
सेट-नेट, इंजिनिअरिंग, मेडिकल, मॅनेजमेंट, सायन्स, कॉम्प्युटर इ.
विविध विषयांवरील क्रमिक व संदर्भ पुस्तके यांचे माहेरघर



मेहता बुक सेलर्स

३२२, भाऊसिंगजी रोड, भवानी मंडपाजवळ,
कोल्हापूर ४१६ ०१२

वेळ : सकाळी ९.३० ते रात्री ८ (शनिवारी बंद)

फोन : (०२३१) २५४२९०१/२५४२३०४/२५४१८८१

Email : mehtabooksellers@gmail.com

 मेहता पब्लिशिंग हाऊस





यांच्या संयुक्त विद्यमाने

नाहीत स्कॅन केलेली पाने किंवा नाहीत पीडीएफ्स...

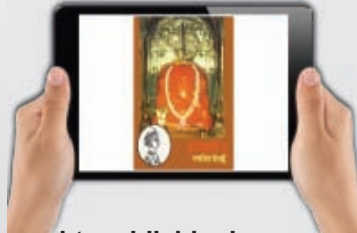
मराठीत प्रथमच, खरीखुरी eBooks युजर फ्रेंडली, वाचायला सोपी,
सोयीस्कर- थेट तुमच्या कॉम्प्युटर, आयपॅड आणि ॲन्ड्रॉइड टॅब्लेटवर!

इथे मिळतील ई-बुक्स...

eBooks

www.amazon.in

play.google.com



Online पुस्तके खरेदी करा

www.mehtapublishinghouse.com

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० । ९

‘कृषिभूषण डॉ.तानाजीराव चोरगे साहित्यरत्न जीवनगौरव पुरस्कार’

ज्येष्ठ लेखक विश्वास पाटील यांना कृषिभूषण डॉ. तानाजीराव चोरगे शिक्षण व संशोधन संस्थेमार्फत ‘कृषिभूषण डॉ. तानाजीराव चोरगे साहित्यरत्न जीवनगौरव पुरस्कार’ लाभला आहे. ‘नागकेशर’ कादंबरीबरोबरच त्यांच्या सर्वांगीण कार्यासाठी हा पुरस्कार देण्यात येत आहे. पुरस्काराचे वितरण २० फेब्रुवारीला सकाळी १०.३० वाजता मांडकी पालवण, तालुका चिपळूण येथे संस्थेच्या कै.ह.भ.प.लक्ष्मणराव चोरगे क्रीडा संकुलात संपन्न होईल. पुरस्काराचे स्वरूप ५१ हजार रुपयांची धनराशी आणि सन्मानचिन्ह असे आहे.



कै.श्री.ज.जोशी ग्रंथ पुरस्कार

पुणे नगर वाचन मंदिरामार्फत दिला जाणारा कै. श्री. ज. जोशी ग्रंथ पुरस्कार २०१९, मेहता पब्लिशिंग हाऊसद्वारा प्रकाशित संजय ढोले लिखित 'डि'भक' पुस्तकास मिळाला आहे. २७ जानेवारी, २०२० रोजी संध्याकाळी ६.३० वाजता पुणे नगर वाचन मंदिराच्या सभागृहात हा पुरस्कार वितरण सोहळा पार पडला. कोलकाता बोर्ड ऑफ गव्हर्नन्सचे अध्यक्ष व ज्येष्ठ शास्त्रज्ञ डॉ. अरविंद नातू यांच्या हस्ते पुरस्कार वितरण करण्यात आले.



अग्रणी व तिळगंगा पुनरुज्जीवनासाठी पर्यावरण संरक्षक सन्मान

महात्मा गांधीजींच्या व कस्तुरबांच्या १५०व्या जयंती वर्षात निसर्गमातेची सेवा आणि पर्यावरण रक्षण करणाऱ्या भारतातील ४३ श्रेष्ठ भूमीपुत्रांचा सन्मान राजस्थानातील तरुण भारत संघाने केला.

त्यावेळी सांगली जिल्ह्याचे माजी जिल्हाधिकारी शेखर गायकवाड, निसर्ग प्रतिष्ठानचे संस्थापक अध्यक्ष आणि जलबिरादरीचे समन्वयक डॉ. रवीन्द्र व्होरा, ग्रामविकास स्वराज्य संस्थेचे प्रकाश पाटील यांचा सन्मान करण्यात आला. दुष्काळी भागातील अग्रणी आणि तिळगंगा या नद्या बारमाही करून त्या तालुक्यांना जलसुरक्षा देण्यासाठी जलबिरादरीच्या तज्ज्ञ-समाज-शासन या त्रिसूत्रीचा त्यांनी अवलंब केला.

दुष्काळप्रवण भागातील ५५ कि.मी. (महाराष्ट्रातील) अग्रणी नदी व तिला मिळणाऱ्या जलप्रवाहांचे पुनरुज्जीवन व खोऱ्यातील १०७ गावांमधील शेती संतुलित व उत्पन्नदायी करणे हा अग्रणी प्रकल्पाचा मुख्य उद्देश आहे. दुष्काळातसुद्धा उत्पन्न मिळावे म्हणून शेतकऱ्यांना केसर आंब्याची रोपे वाटली जात आहेत. त्याबरोबरच भूजलसंवर्धनासाठी पर्जन्यजल संकलन, विंधन विहिरींचे पुनर्भरण आणि नदीच्या पात्रात रिचार्ज शाफ्ट आणि नदीचा प्रवाह संध करणारे छोटे बंधारे यांचा समावेश आहे.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० । ११



पर्जन्यमान वाढण्यासाठी जंगल-निर्मिती, नदी व जलसंचयाकडेने वृक्षलागवड व रोपवाटिका करणे चालू आहे. या प्रकल्पास गेली सहा वर्षे राजेंद्रसिंहजी यांच्यातर्फे मार्गदर्शन व ग्रामस्थांना सक्रिय सहभागासाठी उद्युक्त करणे यामुळे शक्य झाले. तसेच जिल्हा शासनाने हा प्रकल्प कार्यान्वित होण्यासाठी सर्व संबंधित विभागांना यात समाविष्ट केले.

आणखी एक वैशिष्ट्य म्हणजे कर्नाटकातील ३५ कि.मी. अग्रणी नदीचे पुनरुज्जीवन करण्यासाठी अथणी तालुक्यातील जलबिरादरी

कार्यकर्ते आणि ग्रामस्थ यांच्या सहकार्याने हा प्रकल्प चालू आहे.

हा सन्मान केवळ या व्यक्तींचा नसून त्यांच्याबरोबर कार्य केलेल्या सहकाऱ्यांचा, ग्रामस्थांचा, देणगीदारांचा, शासकीय अधिकाऱ्यांचा आणि जलबिरादरीच्या तज्ज्ञांचाही आहे.

जल, जंगल, जमीन व जैवविविधता यांच्या संवर्धनासाठी निसर्ग सेवा करणाऱ्या भारत व विविध देशांतील १५० भूमीपुत्रांची निवड जलपुरुष राजेंद्रसिंहजी यांनी केली आहे. भारतातील बहुतांश प्रांतातील पर्यावरण संरक्षकांचा सन्मान १५ जानेवारी या संक्रांत दिनी राष्ट्रीय जलबिरादरीच्या आश्रमात महात्मा गांधीजींचे नातू अरुणजी गांधी व हरिद्वारचे स्वामी शिवानंदजी यांच्या हस्ते करण्यात आला.

अरुणजी गांधी यांनी निसर्गसंवर्धन व पर्यावरण संतुलनासाठी महात्माजींच्या अहिंसात्मक व निःस्वार्थी सेवेचा अंगीकार करण्याचा संदेश दिला. स्वामी शिवानंदजी यांनी गंगा माता व सर्व नद्या अवरिल आणि निर्मल करण्याचे आवाहन केले. तरच त्यासाठी आत्मबलिदान केलेल्या स्वामी सानंदजी (डॉ. जे. डी. अग्रवाल) यांच्या ११२ दिवसांच्या सत्याग्रहास व साध्वी पद्मावती यांच्या सत्याग्रहास न्याय मिळेल, असे स्वामी शिवानंदजी

व राजेंद्रसिंहजी यांनी आग्रहपूर्वक सांगितले. तुषार गांधी यांनी संयमित व संतुलित विकास आणि क्लायमेट क्रायसिस थोपविण्यासाठी मार्गदर्शन केले.

या वर्षात सहा देशांतील पर्यावरण संरक्षकांचा सन्मान करण्यात येईल. २ ऑक्टोबर रोजी गांधी जयंतीला जिनिव्हा येथे शेवटचा सोहळा संपन्न होईल.

साहित्य आणि शिक्षण क्षेत्रातील पद्म पुरस्कारांवर २६ जणांची मोहोर... एकही मराठी लेखक नाही.



नुकतेच केंद्र सरकारमार्फत पद्म पुरस्कार जाहीर करण्यात आले. विविध क्षेत्रातील उल्लेखनीय कामगिरी करणाऱ्या व्यक्तींना पद्म पुरस्कारांनी गौरवले जाते. यंदा साहित्य आणि शिक्षण क्षेत्रातील २६ जणांना पद्म पुरस्कारांनी गौरवण्यात आले, यात अमेरिकास्थित लेखकांचाही समावेश आहे, पण त्यात एकाही मराठी लेखकाचा समावेश नसल्याची खंत मराठी साहित्य वर्तुळात व्यक्त होताना दिसते आहे.



पद्म पुरस्कार २०२० साठी १४१ पुरस्कारांची यंदा घोषणा करण्यात आली. यात सात पद्मविभूषण, सोळा पद्मभूषण तर एकशे अठरा पद्मश्री पुरस्कारांचा समावेश आहे. यंदाच्या पुरस्कारात अमेरिका, फ्रान्स, श्रीलंका येथील साहित्याकांचाही मोठ्या प्रमाणात पद्म पुरस्कारार्थीमध्ये समावेश करण्यात आला आहे.

साहित्य आणि शिक्षण क्षेत्रातील पद्मभूषण पुरस्कारार्थीमध्ये पाँडेचरीच्या श्री. मनोज दास आणि अमेरिकास्थित जगदीश शेट यांचा समावेश आहे. तर साहित्य आणि शिक्षण क्षेत्रातील २४ जणांना पद्मश्री पुरस्काराने गौरवण्यात आले आहे. यात पश्चिम बंगालचे काझी अख्तर, ब्राझिलच्या ग्लोरिया अरिएरा, ओडिशाच्या दमयंती बेश्वा, आसामचे लिल बहादुर चेत्री, श्रीलंकेच्या इंद्रा



दस्यानायके, गुजरातचे एच. एम. देसाई, नारायण कर्याल दिल्लीच्या मिनाक्षी जैन, त्रिपुराचे बेनिनचंद्र जमातिया, कर्नाटकचे के. व्ही. संपतकुमार, मिझोरामचे सी. कामलोवा, अमेरिकेतील एस. पी. कोठारी, हिमाचल प्रदेशचे अभिराज मिश्रा, ओडिशाच्या बिनापानी मोहंती, फ्रान्सचे डॉ. पृथविंद्रा मुखर्जी, केरलाचे

एन. चंद्रशेखरन नायर, जम्मू-काश्मिरचे शिव दत्त निर्मोही, मिझोरामचे पु पाचुआऊ, अमेरिकेतील डॉ. प्रसंता पटनाईक, आसामचे जोगेंद्र फुकान, उत्तर प्रदेशातील योगेश प्रवीण, गुजरातचे शहाबुद्दिन राठोड, तेलंगणाचे विजयसारथी श्रीभाष्यम, अरुणाचल प्रदेशचे येशे थोंगची, अमेरिकेचे रॉबर्ट थर्मन, यांचा समावेश आहे.



मेहता पब्लिशिंग हाऊस



टी बुक क्लब

आजच व्हा सदस्य,
निम्म्या किंमतीत
मिळवा पुस्तकं

- * ₹ ५० भरून 'टी बुक क्लब'चे सदस्यत्व.
- * दरवर्षी सहा लोकप्रिय पुस्तकांचे अनुवाद निम्म्या किंमतीत
- * इतर पुस्तके २०% सवलतीत
- * योजनेतील सहाही पुस्तके घेणे बंधनकारक

टी बुक क्लब योजनेतील 'क्लासिक्स'साठी खास सवलत!

₹ १०० भरून 'टी बुक क्लब' यादीतील कोणतीही ८ किंवा सर्व पुस्तके एकाचवेळी निम्म्या किंमतीत मिळवा. पोस्टेज खर्च अतिरिक्त.

फोन : (०२०) २४४७६९२४ 📞 ९४२०५९४६६५

सदस्यत्वासाठी ऑनलाइन लिंक -

www.mehtapublishinghouse.com/memberships.aspx

१४ । मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२०

नवी संहिता... नवा आशय...

अनिताला जामीन मिळतो

अरुण शौरी
अनुवाद
उदय भिडे

भारतीय न्यायव्यवस्थेच्या भोंगळ
कारभाराची पोलखोल करणारे अरुण
शौरी यांचे स्फोटक अनुभवकथन



किंमत : ४५०/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

प्रतणा ब्लूज

अब्दुल्ला खान
अनुवाद
रोहन टिल्लू

कट्टरवादाच्या विषात होरपळणाऱ्या
विद्यार्थ्यांच्या कुटुंबावर आधारलेली
अब्दुल्ला खान यांची
अस्वस्थ करणारी कादंबरी...



किंमत : ३६०/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० । १५

ज्येष्ठ साहित्यिक बाबाराव मुसळे यांची भूमिजन साहित्य संमेलनाच्या अध्यक्षपदी निवड

भाषा, साहित्य, संस्कृती आणि संशोधन परिषदेच्या वतीने भूमिजन साहित्य संमेलनाचे आयोजन करण्यात येते. संमेलनाचे हे चौथे वर्ष असून, ग्रामीण, दुर्गम भागात ही साहित्य संमेलने संपन्न होतात. शेती, शेतकरी, ग्रामजीवन, बदलते वर्तमान आणि एकूणच वंचितांच्या प्रश्नावर या संमेलनात चर्चा घडवून आणली जाते. महाराष्ट्रात भूमिजन साहित्य संमेलनाने स्वतःची एक परंपरा निर्माण केली आहे. या वर्षी हे संमेलन औरंगाबाद जिल्ह्यातील सावखेडा बु. येथे १४ फेब्रुवारी रोजी होणार आहे. या संमेलनाच्या अध्यक्षपदी ज्येष्ठ ग्रामीण कथा, कादंबरीकार बाबाराव मुसळे यांची संशोधन परिषदेच्या बैठकीत एकमताने निवड केली गेली .

बाबाराव मुसळे हे वाशिम येथे वास्तव्यास असून, ग्रामीण साहित्यात विपुल लेखन करून त्यांनी महत्त्वाचे योगदान दिले आहे. कथा, कादंबरी, कविता, प्रवासवर्णन, ललित, समीक्षा, बालसाहित्य आदी वाङ्मय प्रकार त्यांनी लीलया हाताळले आहेत. 'हाल्या हाल्या दूधू दे', 'वारूळ,' 'पखाल,' 'दंश,' 'स्मशानभोग,' 'आर्त,' 'पाटीलकी' आदी कादंबऱ्या आणि 'झिंगू लुखू लुखू,' 'नगर भोजन' हे कथासंग्रह, 'इथे पेटली माणूस गात्रे' हा कवितासंग्रह प्रसिद्ध आहे.

ग्रामीण साहित्यात अतिशय दुर्लक्षित, गावगाड्यातील बलुतेदार आणि वंचित घटकांचे प्रश्न, सुख-दुःख त्यांनी आपल्या लेखणीतून ताकदीने व प्रभावीपणे मांडले आहेत. ग्रामीण साहित्यातील दखलपात्र लेखकाची या वर्षीच्या भूमिजन साहित्य संमेलनाच्या अध्यक्षपदी निवड झाली आहे.

अनेक विद्यापीठांत त्यांच्या साहित्यावर संशोधन होत आहे. शासनाच्या पुरस्कारासह त्यांना अनेक महत्त्वाचे पुरस्कार प्राप्त झालेले आहेत.

यापूर्वी भूमिजन साहित्य संमेलनाचे अध्यक्षस्थान डॉ. भीमराव वाघचौरे, रा. रं. बोराडे, गेल ऑमवेट यांनी भूषविलेले आहे.

या संमेलनात वर्तमान प्रश्नावर व्यापक विचारमंथन घडविले जाते, तसेच महापुरुषांच्या विचारांचा जागर घडविला जातो. समाजातील कर्तृत्ववान, यशस्वी, सामाजिक, शैक्षणिक, कृषी, प्रशासकीय क्षेत्रातील मान्यवरांना निमंत्रित करून त्यांचे अनुभवकथन केले जाते. या संमेलनात राज्यभरातील साहित्यिक सहभागी होत असतात.



ग्रंथदिंडी, कथाकथन, मंथन, अनुभवकथन,

पुरस्कार वितरण, कविसंमेलन असे भरगच्च कार्यक्रम

होणार आहेत. या संमेलनासाठी ज्य्यत तयारी सुरू असून, सावखेडा ग्रामस्थ संमेलनाच्या यशस्वितेसाठी प्रयत्नशील आहेत. या संमेलनात साहित्यिक, रासिक, वाचक यांनी सहभाग नोंदवावा, असे आवाहन संशोधन परिषदेचे अध्यक्ष डॉ. सर्जेराव जिगे, सचिव डॉ. दिलीप बिरुटे, कार्याध्यक्ष डॉ. शिवाजी हुसे, सहसचिव डॉ. सुधाकर जाधव, डॉ. चंद्रज्योती भंडारी-मुळे, प्राचार्य डॉ. गजानन जाधव, श्याम मुडे, डॉ. महेश खरात, डॉ. सुखदेव पोटदुखे, डॉ. प्रेमला मुखेडकर यांनी केले आहे.



‘साक्षी’ आणि ‘उत्तरकांड’चे प्रकाशन

महाराष्ट्र आणि कर्नाटकात समान सांस्कृतिक धागा आहे. त्यांचे प्रश्नही एकसारखे आहेत, त्यामुळेच मराठीतही माझे साहित्य लोकप्रिय आहे, असे प्रतिपादन ज्येष्ठ कन्नड साहित्यिक पद्मश्री डॉ. एस.एल. भैरप्पा यांनी केले. ते डॉ. श्यामराव कलमाडी हायस्कूल सभागृहात आयोजित ‘साक्षी’ आणि ‘उत्तरकांड’ पुस्तकांच्या मराठी आवृत्तीच्या प्रकाशन सोहळ्यात बोलत होते.

मेहता पब्लिशिंग हाऊसतर्फे भैरप्पा यांच्या दोन कादंबऱ्यांचा अनुवाद प्रकाशित करण्यात आला. या कार्यक्रमप्रसंगी ज्येष्ठ लेखक विश्वास पाटील, समीक्षक रणधीर शिंदे, अनुवादक उमाताई कुलकर्णी आणि प्रकाशक सुनील मेहता उपस्थित होते. यावेळी बोलताना भैरप्पा यांनी आपल्या लेखनामागची प्रेरणा स्पष्ट करत समग्र साहित्याचा आढावा घेतला. ते म्हणाले, “मला भारतीय लेखक म्हणून मान्यता मिळाली आहे. मी फक्त कन्नड लेखक नाही. मराठीतही माझे साहित्य लोकप्रिय आहे. त्याची कारणे दोन्ही राज्यांमधील समान सांस्कृतिक संदर्भात दडलेली आहेत.’ ते पुढे म्हणाले, ‘लेखक म्हणून मला फिल्ड वर्क फार महत्वाचे वाटते. त्यासाठी मी हिमालयापासून देशाच्या अनेक भागात प्रवास केला आहे. उत्तरेतील परंपरा दक्षिणेहून निराळ्या

आहेत; पण ही सांस्कृतिक भिन्नता आणि समृद्धता व आपले मिथक साहित्य खरे प्रेरणास्रोत आहेत. भारतीय साहित्यातील कादंबरी साहित्यप्रकार युरोपीय साहित्याच्या प्रभावातून आल्याचे मानले जाते. युरोपीय साहित्य सुरुवातीला वास्तववादी होते. नंतरचा काही काळ ते जादुई वास्तववादावर भर देणारे होते. तर आता पुन्हा त्यांचे साहित्य वास्तववादाकडे वळत आहे; पण माझ्या साहित्याचे मूळ माझ्या तत्त्वज्ञानाच्या आकलनात दडलेले आहे.”

त्यांच्या साहित्यातील पुराणकथांच्या संदर्भातून बोलताना त्यांनी सांगितले की, रामायण आणि महाभारतात अनेक ठिकाणी विवेकवादी मांडणीचा गोंधळ दिसतो. शिवाय आपल्याकडील साहित्यातील स्त्री प्रतिमांची कुंचबणाही मोठ्या प्रमाणात दिसते. म्हणूनच मी द्रौपदी, कुंतीपासून सीतेपर्यंतच्या व्यक्तिरेखांना नव्याने साकारले आहे. म्हणूनच ‘उत्तरकांड’मधील सीता ही वेगळी आहे.

ज्येष्ठ लेखक विश्वास पाटील यांनी या वेळी कन्नड आणि मराठी साहित्यातील ऋणानुबंध स्पष्ट केले. ते म्हणाले, ‘उमा कुलकर्णी यांच्यासारखे अनुवादक भाषेचा गोडवा वापरून मराठी आणि कानडीतील ऋणानुबंध वृद्धिंगत करित आहेत. त्यामुळे सरकारने पद्मश्रीसारख्या पुरस्कारासाठी अनुवादकांच्या कामाचा विचार केल्यास उमाताई कुलकर्णी यांना पद्मश्रीने गौरवण्यात यायला हवे.’



समीक्षक रणधीर शिंदे यांनी या वेळी 'साक्षी' आणि 'उत्तरकांड' या पुस्तकांविषयी विवेचन केले. भैरप्पा यांच्या लेखनातील व्यक्तिरेखा मराठी वाचकांना आपल्याशा वाटणाऱ्या आहेत आणि यातील सक्षम स्त्री प्रतिमा कौतुकास्पद असल्याचे ते म्हणाले.

अनुवादक उमा कुलकर्णी यांनी यावेळी आपले अनुवादाबद्दलचे अनुभव मांडले. त्या म्हणाल्या, "सर्वप्रथम भैरप्पा यांची 'वंशवृक्ष' कादंबरी अनुवादाला आली होती; पण कादंबरीचा विषय विधवाविवाह असल्याने आपण अनुवादाबद्दल कचरत होतो; पण सुधा मूर्ती यांनी ती कादंबरी वाचायला दिली आणि त्याबद्दलचे मत बदलले. तिथून भैरप्पा यांच्या कादंबऱ्यांच्या अनुवादाचे पर्व सुरू झाले."

या वेळी प्रकाशक सुनील मेहता म्हणाले, "भैरप्पा हे सर्व भारतीय भाषांमध्ये सर्वाधिक पुस्तक विक्री असणारे लेखक आहेत. त्यांचे लेखन आणि कार्य लक्षात घेऊन त्यांना साहित्य क्षेत्रातील सर्वोच्च ज्ञानपीठ पुरस्काराने सन्मानित केले जायला हवे."

कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन मेहता पब्लिशिंग हाऊसच्या संपादक योजना यादव यांनी केले.

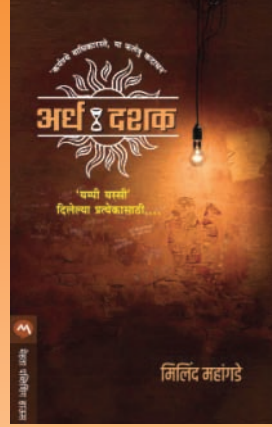


नवी संहिता... नवा आशय...



मिलिंद महांगडे

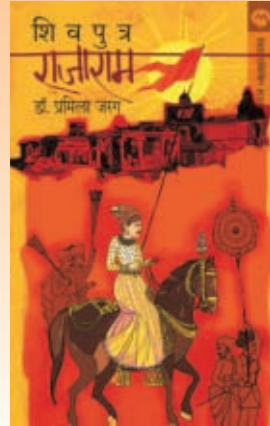
स्पर्धापरिक्षेच्या चक्रातून निसटलेले अर्जुन
आणि चक्रात अडकलेले अभिमन्यू यांच्या
अर्धदशकाच्या आयुष्याचं स्मरणरंजन



किंमत : ४५०/-रु. | पोस्टेज ५०/-रु. | ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

शि व पु त्र
राजाराम

डॉ. प्रमिला जरग



मराठ्यांच्या स्वराज्य रक्षणाच्या लढ्यातील तेजस्वी पर्व असणाऱ्या छत्रपती
राजाराम यांची कारकीर्द उलगडून दाखवणारी ऐतिहासिक कादंबरी

किंमत : ५९५/-रु. | पोस्टेज ५०/-रु. | ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० | २१

अवघे पाऊणशे वयमान!

निरंजन घाटे आणि विज्ञानविषयक भरपूर आणि सोपी माहिती असणारी पुस्तके हे समीकरण वाचकांच्या मनात पक्के झाले आहे. साहित्य क्षेत्रातलं ज्ञानाचं भांडार म्हणजे निरंजन घाटे. घाटे सरांनी १० जानेवारी रोजी वयाची पंचाहत्तरी पूर्ण केली, पण पंचाहत्तरीतही त्यांची कामाची ऊर्जा कायम आहे. त्यांच्या या ऊर्जेला सलाम!



या निमित्ताने त्यांच्या कामाचा हा थोडक्यात आढावा... निरंजन घाटे यांनी पुणे विद्यापीठातून भूशास्त्र विभागात उच्च शिक्षण घेतले. १९६८ ते १९७७ या काळात त्यांनी पुणे विद्यापीठात प्रयोगदर्शक आणि व्याख्याता म्हणून काम केले आहे. नोव्हेंबर १९७७ पासून जवळजवळ सहा वर्षे त्यांनी आकाशवाणीच्या विविध केंद्रांवरून कार्यक्रम अधिकारी या नात्याने सहाशे वेगवेगळ्या कार्यक्रमांचे सादरीकरण केले. महात्मा फुले वस्तुसंग्रहालयाचे ते उपसंचालक व नंतर संचालक होते. आता ते पूर्ण वेळ लेखन करतात.

‘सृष्टिज्ञान,’ ‘बुवा,’ ‘ज्ञानविकास,’ ‘किलोस्कर’ यांसारख्या मासिकांचे कार्यकारी संपादक म्हणून त्यांनी काम केले आहे. पुण्यातील ‘मराठी विज्ञान परिषद,’ ‘मराठी साहित्य परिषद’ आणि ‘महात्मा फुले वस्तुसंग्रहालय’ यांचे ते आजीव सदस्य आहेत.

मराठी विज्ञान परिषदेतर्फे १९८५ मध्ये त्यांना ‘उत्कृष्ट विज्ञान प्रसारक’ म्हणून मानपत्र मिळाले. त्यांनी लिहिलेल्या ‘वसुंधरा,’ ‘एकविसावं शतक’ आणि ‘नवे

शतक' या पुस्तकांना राज्य पुरस्कार मिळाले आहेत. इंडियन फिजिक्स असोसिएशनतर्फे 'प्रा. डॉ. मो. वा. चिपळूणकर पुरस्कार' ही त्यांना मिळाला आहे. याशिवाय बालसाहित्य, विज्ञान साहित्य या विभागांत त्यांना अनेक पुरस्कार मिळाले आहेत.

त्यांनी लिहिलेले सुमारे तीन हजार लेख आणि ३०० कथा विविध वृत्तपत्रे व नियतकालिकांमधून प्रसिद्ध झाले आहेत. मराठीव्यतिरिक्त इंग्रजी आणि हिंदी नियतकालिकांमधूनही त्यांनी लेखन केले आहे.

'मराठी विज्ञानसाहित्याचा इतिहास' या विषयातील पथदर्शक तज्ज्ञ म्हणून त्यांना मान्यता मिळाली आहे.

अखिल भारतीय मराठी प्रकाशन संघातर्फे 'साहित्यसेवा कृतज्ञता पुरस्कार २०१९' निरंजन घाटे यांना देण्यात आला.

निरंजन घाटे यांचे साहित्य

कादंबरी

निसर्गपुत्र (अनुवादित)

कथासंग्रह

युद्धकथा

ज्याचं करावं भलं

(मराठी वाङ्मय परिषद, बडोदा

यांच्यातर्फे विनोदी साहित्य

द्वितीय क्रमांक पारितोषिक)

तरुणांनो होशियार

विज्ञानविषयक

पर्यावरण प्रदूषण

वेध पर्यावरणाचा

ज्ञानदीप

वसुंधरा

(राज्य पुरस्कार १९७८)

जिज्ञासापूर्ती

फार फार वर्षापूर्वी

आपल्या पूर्वजांचे तंत्रज्ञान

(फेडरेशन ऑफ इंडियन

पब्लिशर्सतर्फे उत्कृष्ट निर्मिती

पुरस्कार २००९)

आपल्या पूर्वजांचे विज्ञान

(लोकमान्य सेवा संघ, पार्ले तर्फे

गुरुवर्य कै.मा.सी. पेंढारकर

पुरस्कार (२००८-२००९)

रोबॉट फिक्सिंग

(विज्ञान कथासंग्रह)

स्वप्नचौर्य

(विज्ञान कथासंग्रह)

शास्त्रज्ञांचे जग

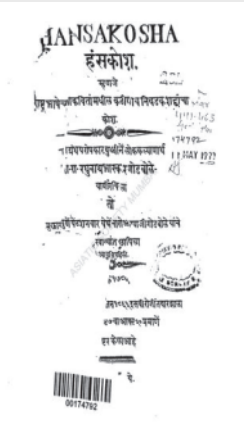
असे शास्त्रज्ञ असे संशोधन

व्यक्तिचरित्र

आल्फ्रेड रसेल वॅलेस

कि
स्सा
•
ए
•
प
ब्लि
शिं
ग

भाषा समृद्ध व्हावयाची, तर त्या भाषेतील कोशवाङ्मयही समृद्ध हवे. याही दृष्टीने सुरुवातीपासूनच ब्रिटिशांनी प्रयत्न सुरू केले. मराठी पंडितांनी या क्षेत्रातही मोठी कामगिरी बजावली. डॉ. विल्यम कॅरी यांचा मराठी-इंग्रजी कोश (१८०५), बाळशास्त्रींचा मराठी-इंग्रजी कोश (१८२०), मोल्सवर्थ-कॅंडी यांचा मराठी-इंग्रजी कोश (१८३१), रत्नकोश (१८६१), हंसकोश (१८६३) ही तत्कालीन कोशवाङ्मयाची काही उदाहरणे होत. बाबा पदमनजी, दादोबा पांडुरंग, मूरकर, गोंधळेकर, दाभोळकर, जावजी दादाजी वर्गैरेंची नावे गेल्या शतकातील मराठी प्रकाशकांच्या अग्रभागी तळपत आहेत. या सर्व प्रकाशकांत निर्णयसागर प्रेसचे जावजी दादाजी (१८३९-९२) हे मुद्रणमहर्षी तर होतेच; पण प्रकाशनमहर्षीही होते. ज्ञानाचा प्रसार, धर्म व संस्कृती यांचे रक्षण, विद्वानांचा मानसन्मान ही त्यांची वैशिष्ट्ये होत. त्यांनी जुन्या पुराणग्रंथांचे प्रकाशन





जावजी दादाजी

नावाची संस्था जावजींनी स्थापन केली होती (१८९३). लोकसंख्येच्या मानाने मराठी प्रकाशनांची संख्या त्या काळी कमी होती. मुद्रक हेच बहुधा प्रकाशक असत. काही वेळा ते लेखकही बनत. न्या. रानडे यांनी १८७४ मध्ये मराठी ग्रंथोत्तेजक मंडळी या नावाची संस्था स्थापन केली. ब्रिटिश सरकारच्या आदेशावरून भारत सरकारने भारतात तोपर्यंत प्रकाशित झालेल्या प्रकाशनांची एक सूची करविली होती. १८६५ च्या या सूचीला ग्रँटची सूची असे म्हणतात. या सूचीतील मराठी ग्रंथांविषयी न्यायमूर्तींनी विस्तृत परीक्षण लिहिले होते.

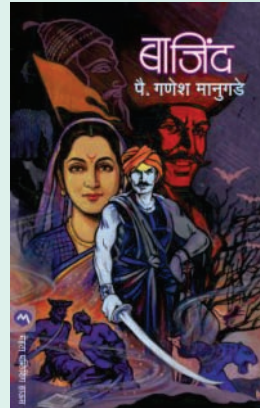


बाबा पदमनजी

फेसबुकवरील वाचकांच्या विविध ग्रुपमध्ये नानाविध पुस्तकांवर चर्चा घडतात. सर्व साहित्यप्रकारातील पुस्तकांचा यात समावेश असतो.

मागील महिन्यात या ग्रुपवर
पै. गणेश मानुगडे लिखित
'बाजिंद' या पुस्तकाने
बाजी मारली.

सध्याच्या धावपळीच्या व धकाधकीच्या काळामध्ये विज्ञानप्रगतीमुळे समाजजीवन कमालीच्या वेगाने बदलत व गतिमान होत चालले आहे. सद्यः जीवनशैलीमध्ये सुख मानण्याच्या संकल्पनाच बदलू लागल्या आहेत, त्यामुळे मनुष्याला जीवनात खऱ्या अर्थाने विरंगुळा, सुख व शांती प्राप्त करून देणाऱ्या बाबीकडे लक्ष द्यायला वेळच नाही. या बाबी कोणत्या? तर निसर्गात रमणे, ध्यानमग्नता, चिंतन व कलेचा मनासोक्त आस्वाद म्हणजेच उत्तम संगीत ऐकणे, शिल्प, चित्रकलेत रमून जाणे अथवा साहित्य वाचणे व त्यात भान



विसरणे या होत. मात्र त्यासाठी वेळच नसल्याने वाचनप्रिय नवीन पिढी निर्माण होताना दिसत नाही व अशा परिस्थितीमध्ये एखादे साहित्य निर्माण करणे, ते प्रकाशित करणे हे एक दिव्यच आहे, असे मला वाटते. अगदी सकस वैचारिक, सामाजिक भान जागृत करणाऱ्या लेखनास सध्या वाचक प्रतिसाद किती मिळेल याची साशंकता आहेच. या परिस्थितीत आपली 'बाजिंद' कादंबरी मात्र या सर्व बाबींचा विचार करता सर्वसामान्य वाचकासाठीही वाचकप्रिय कलाकृती ठरेल अशी आशा आहे; कारण सर्व रसांचा परिपोष या कलाकृतीमध्ये अंतर्भूत आहे असे जाणवते. ज्यामध्ये प्रामुख्याने वीर, अद्भुत, शृंगार, शांत इ. रसानुकूल प्रसंग वाचताना वाचक गुंग होऊन रमून जाईल असे मला वाटते. या कादंबरीमधील छत्रपती शिवाजी महाराजांसारख्या थोर युगपुरुषाच्या ऐतिहासिक कालखंडाच्या संदर्भाने उभी केलेली पात्रे - खंडोजी, बहिर्जी नाईक, शिके, मोगली सरदार इ. व्यक्तिरेखा खूपच वेगळ्या पद्धतीने चित्रित झालेल्या जाणवतात. यातील कथानकात साऊ-खंडोजी या पात्रांच्या माध्यमातून वीर-शृंगार व प्रेमभाव प्रभावी व उत्कटतेने तरीही कोणतीही मर्यादा न उल्लंघता मांडली आहे. बहिर्जी नाईक, उस्ताद या पात्रांच्या वर्णनातून साहस, रहस्य व गूढता प्रभावीपणे व्यक्त होताना दिसते, तर 'बाजिंद' या व्यक्तिरेखेच्या चित्रणातून अद्भुत, अकल्पित भावचित्रण, कल्पनारम्य (फॅन्टसी) भाव उत्तम साधला आहे. शेवटी वाचनीयता हा सर्व साहित्याचा आवश्यक गुण असतो तो यामध्ये छान जमला आहे. प्रत्येक क्षणी उत्कंठा वाढवत वाढवत कथा पुढे पुढे जात राहिल्याने वाचक कथेशी समरस होतो व भान विसरतो, याची प्रचिती येते. एक छान कलाकृती वाचून काही क्षण जगरहाटी विसरायला झाले ही माझ्या दृष्टीने खूप मोठी गोष्ट आहे. आपल्या पुढील वाटचालीस हार्दिक शुभेच्छा! धन्यवाद!

— पंडित जगन्नाथ लोहार

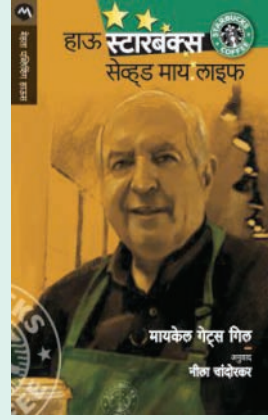
'बाजिंद' ही एक अप्रतिम कलाकृती जी साक्षात छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कारकिर्दीत घेऊन जाणारी आहे. मी हे अप्रतिम पुस्तक किमान १५ वेळेस तरी वाचलं असेल आणि आयुष्याच्या शेवटपर्यंत मी बाजिंदच्या वेडाने झपाटलेलो असेल हे नक्की. या पुस्तकाच्या वेडाने मला लेखक

पैलवान गणेश मानुगडे यांच्याशी बोलण्याची संधी मिळाली आणि तांबड्या मातीसाठी पवित्र कार्य करत असलेल्या एका लेखकाचे मनोगत ऐकून धन्य झालो. तांबड्या मातीतली कुस्ती यूट्यूब आणि फेसबुक माध्यमातून भारताबाहेर प्रचलित करण्यासाठी त्यांचा महत्त्वाचा वाटा आहे. त्यांच्याबद्दल कितीही लिहिलं तरी ते कमीच आहे. त्यांच्या प्रत्यक्ष भेटीची ओढ आहेच. मित्रांनो, आपण एकदा तरी 'बाजिंद' नक्की वाचावं. स्वराज्याच्या कारणी जीव ओवाळून टाकणारी माणसं आज मिळणार नाहीत, निदान त्यांच्या आठवणी या पुस्तकांच्या माध्यमातून आपल्यासारख्या मावळ्यांच्या स्मरणात राहतील. ऐतिहासिक पुस्तकं ही अमृतापेक्षा कमी नाहीत हे नक्की. हे पुस्तकरूपी अमृत एकीकडे आपल्याला जीवनातील संकटांवर मात करायला शिकवतं, तर दुसरीकडे एक आदर्श माणूस आणि समाज बनवायला शिकवतं. 'बाजिंद'चा उत्तरार्ध मानुगडे लवकरच प्रकाशित करतील ही आशा आहे... धन्यवाद पैलवान.

— रवींद्र नागपुरे

मागील आठवड्यात मेहता पब्लिशिंग हाऊसचा मेसेज आला 'How Starbucks Saved My Life' या पुस्तकाच्या मराठी अनुवादाबद्दल... पुस्तकाचं नाव काहीतरी वेगळं आणि अनोखं वाटलं आणि लागलीच पुस्तक घेऊन आलो आणि काय सांगू मित्रांनो, पुस्तक जसं वाचायला सुरुवात केली तसा गुंतत गेलो पुस्तकात... एक अद्भुत अनुभव आहे हे पुस्तक वाचणे म्हणजे... छोट्याच पुस्तकात जीवनाचा केवढा गहन अर्थ सांगितला आहे लेखकाने... खरच प्रत्येकाने आवर्जून वाचावं असं हे अप्रतिम पुस्तक... वाचताना कधी टचकन डोळ्यांत पाणी आलं कळलंच नाही. जाहिरात क्षेत्रात उच्च पदावर काम करणाऱ्या माईकला जवळजवळ २५ वर्षांच्या नोकरीनंतर अचानक कामावरून काढलं जातं. नेहमीच उच्च वर्तुळात वावरणाऱ्या आणि अशी परिस्थिती उद्भवेत याची कल्पना देखील न केलेल्या माईकला हा खूप मोठा धक्का असतो. नोकरी जाते, तसेच घटस्फोट देखील होतो आणि त्यातच मेंदूमध्ये कर्करोगाची गाठ आहे असे जेव्हा डॉक्टर सांगतात तेव्हा तर

माईकवर अक्षरशः आभाळ कोसळतं. भविष्याची कसलीही तरतूद न केल्याने माईक अक्षरशः रस्त्यावर येतो आणि अशाच विमनस्क अवस्थेत असताना क्रिस्टल ही Starbucks मधील मॅनेजर माईकला जॉब ऑफर करते आणि कसलाही विचार न करता माईक ही नोकरी स्वीकारतो. Starbucks मधील नोकरीमध्ये सुरुवातीला गोंधळलेला माईक थोड्याच दिवसांत रुळतो आणि अनवधानाने मिळालेली ही नोकरी अगदी मनापासून करायला लागतो. अगदी मग ते



स्वच्छतागृह साफ करण्याचं काम देखील... परंतु नोकरी करता करताच माईकला अनेक गोष्टी गवसत जातात, समोरच्या व्यक्तीला आदराने वागवणं, कुठल्याही कामाला कमी न लेखणं, नवनवीन आव्हानं स्वीकारणं, अशा एक नाही तर अनेक गोष्टी माईक शिकत जातो आणि त्यातूनच त्याला जीवनातील खरा आनंद, खरं सुख उलगडत जातं. याच नोकरीत त्याला अगदी जिवाभावाचे मित्र भेटतात, मुलांसोबत निर्माण झालेला दुरावा कमी होतो... अशी कलाकलाने फुलणारी माईकची सत्यकथा आपल्याला जखडून ठेवते आणि खूप काही विचार करायला लावते, आपल्या जीवनाबद्दल देखील... मित्रांनो, तुम्ही आता जे काही काम करत असाल त्यात तुम्हाला आत्मिक समाधान लाभत आहे का? नसेल तर नक्कीच विचार करा आणि स्वतःला आवडेल तेच काम करा, जेणेकरून वेळ निघून गेल्यावर हळहळ वाटू नये. पैसा खूप महत्वाचा आहे; परंतु सर्वस्व नाही. पैसा, कीर्ती या गोष्टी तुमच्या आंतरिक समाधानापेक्षा आणि आनंदापेक्षा नक्कीच जास्त नाहियेत. फक्त ही गोष्ट माणसाला वेळ निघून गेल्यावर लक्षात येते... म्हणूनच म्हणतोय... जिओ जिंदगी जी भर के... क्या पता, कल हो ना हो...

— संतोष रंगापुरे



गुलाबी थंडीचा मोसम म्हणजे चटपटीत खमंग पदार्थांच्या मेजवानीचा मोसम. अशा वातावरणात एखादी नवी खमंग चव अनुभवावी वाटतेच. म्हणूनच मेहता मराठी ग्रंथजगतच्या वाचकांसाठी खास कमलाबाई ओगले लिखित 'रुचिरा भाग - २' या पुस्तकातील राजस्थानी पाककृती.

गट्टे का साग

ही राजस्थानी पाककृती म्हणजे महाराष्ट्रातील गोळ्याचे सांबार होय; पण आहे जरा जास्त खमंग.

साहित्य : दोन वाट्या डाळीचे पीठ, दोन चमचे तिखट, धने-जिरे पूड प्रत्येकी एक चमचा, दोन-तीन तमालपत्रे, अर्धा चमचा गरम मसाला, अर्धी वाटी गोड दही, अर्धी वाटी तेल, हिंग, हळद, मीठ, सोडा व तेल.

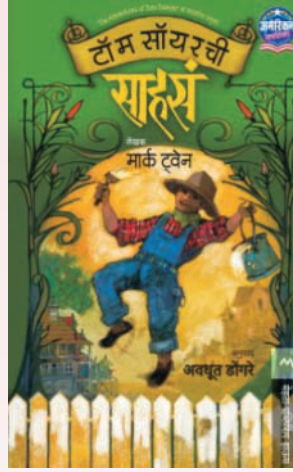
कृती : डाळीच्या पिठात चवीप्रमाणे मीठ, धने-जिरे पूड प्रत्येकी अर्धा चमचा, गरम मसाला, एक चमचा तिखट व चार चमचे कडकडीत गरम तेल किंवा एक चिमूट सोडा घालून, त्यावर जरुरीप्रमाणे पाणी घालून पीठ घट्ट भिजवावे. ते मळून त्याचे एक इंच गोलाईचे लांब रोल करावेत. झालेले रोल पाण्यावर वाफवून घ्यावेत. वाफवलेल्या

रोलच्या कापून अर्धा इंच जाडीच्या चकत्या कराव्यात. या चकत्यांना गट्टे असे म्हणतात.

पातेल्यात उरलेले तेल घालून, गरम करून, त्यावर जिरे, हिंग व हळद घालून त्यावर गट्टे घालावेत; त्यावर राहिलेले मसाल्याचे पदार्थ घालावे. दही घुसळून त्याला अर्धा चमचा डाळीचे पीठ लावावे. हे दही गट्ट्यांवर घालून एक उकळी आणावी.



पु
स्त
क
प
रि
च
य



(ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध)

मार्क ट्वेन
अनुवाद
अवधूत डोंगरे

एका खोडकर मुलाच्या भावविश्वाचं दर्शन

ही कादंबरी दीडेकशे वर्षांपूर्वी अमेरिकेत प्रसिद्ध झाली. मिसिसिपी नदीकाठच्या सेंट पीटर्सबर्ग या काल्पनिक गावात राहणाऱ्या टॉम सॉयर या खोडकर मुलाचं भावविश्व या कादंबरीत उभं राहतं... बालपणीचा निरागसपणा आणि प्रौढ वयातलं वास्तव यांच्यातील तफावत टॉम सॉयरच्या या गोष्टीतून जाणवते. ही तफावत आपणही अनुभवलेली असतेच ना, त्यामुळे भूगोलाचं नि भाषेचं अंतर पार करून ही कादंबरी आपल्याशी संवाद साधते.

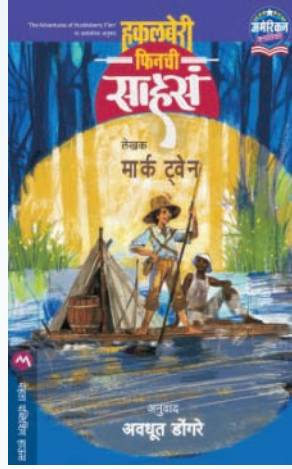
मार्क ट्वेन यांची 'टॉम सॉयरची साहसं' ही कादंबरी एक महान कलाकृती मानली जाते. ही कादंबरी उपहासाद्वारे बालपणातील निरागसपणा व प्रौढ वास्तव यांच्यातील तफावत दाखवते आणि त्याचबरोबर वाचकांना बालपणीच्या आठवणींमध्ये रमवतेही.

अमेरिकेतल्या मिसुरी या राज्यामध्ये मिसिसिपी नदीच्या काठावर सेंट पीटर्सबर्ग या काल्पनिक गावात टॉम सॉयर त्याची पॉली मावशी आणि सावत्र भाऊ सिड यांच्याबरोबर राहत असतो. कादंबरीच्या सुरुवातीलाच टॉम मुरांबा चोरून मावशीचा तडाखा चुकवत घरातून पसार होताना आपल्याला भेटतो. नंतर त्याच्या आयुष्यात अनेक साहसी प्रसंग घडतात. एकदा हकलबेरी फिनसोबत तो स्मशानात जातो तेव्हा त्यांच्या डोळ्यांसमोर एक खून होतो. शाळेत टॉम बेरी थॅचरच्या प्रेमात पडतो नि त्याचा प्रेमभंगही होतो. मध्येच लोकांचा राग येऊन टॉम जगात मुक्तपणानं फिरायचं ठरवतो. कधी स्वतःच्याच अंत्यसंस्कारासाठी उपस्थित राहायचा विचार करत बसतो. नंतर एकदा हकलबेरीसह भूतबंगल्यात पुरलेला खजिनाही शोधायला जातो. अशा एक ना अनेक साहसांची मालिका टॉमच्या आयुष्यात आहे.

'टॉम सॉयरची साहसं' या कादंबरीवर अनेक चित्रपट आणि दूरचित्रवाणी मालिका बनलेल्या आहेत. या कादंबरीनंतर 'हकलबेरी फिनची साहसं' अशीही कादंबरी मार्क ट्वेन यांनी लिहिली.



पु
स्त
क
प
रि
च
य



(ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध)

मार्क ट्वेन
अनुवाद
अवधूत डोंगरे

मार्क ट्वेनच्या लेखणीचा अभिजात अमेरिकन अविष्कार

अर्नेस्ट हेमिंग्वेपासून अनेक दिग्गजांना भावलेली ही कादंबरी. आई नसलेला, दारुड्या बापापासून पळणारा उनाड पोरगा हक फिनची ही गोष्ट. हक कायम जगाचा अदमास बांधत राहतो. निसर्गाकडे निर्मळपणे बघतो, लोकांकडे बेरक्या नजरेनं पाहतो, त्या त्या वेळचे सामाजिक पूर्वग्रह त्याच्याही मनात आहेतच; पण या सगळ्यासकट एक गुण-दोष असलेला तरुण पोरगा म्हणून तो वाचकांपुढे उभा राहतो.

‘मार्क ट्वेनचं हकलबेरी फिन हे पुस्तक सगळ्या आधुनिक अमेरिकी साहित्याचं उगमस्थान आहे’ असं ज्येष्ठ साहित्यिक अर्नेस्ट हेमिंग्वे यांनी म्हटलं होतं, त्याचा प्रत्यय या अनुवादाच्या पानापानात येतो. तत्कालीन ग्रामीण अमेरिकन भाषेचा बाज मराठी अनुवादात कायम ठेवला गेल्याने ही कादंबरी भाषेच्या सीमा ओलांडून आपलीशी वाटू लागते.

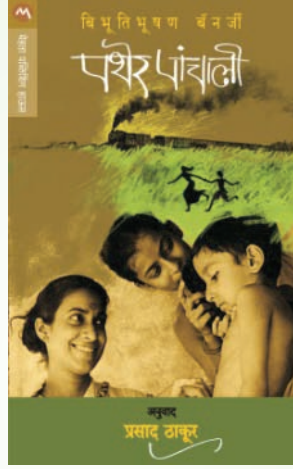
‘टॉम सॉयरची साहसं’ या मार्क ट्वेन यांच्या कादंबरीत हकलबेरी फिन हे पात्र येतं. आई नसलेला, दारुड्या बापापासून पळणारा असा हा उनाड पोरगा आहे, हक फिन. त्याला घेऊन ‘हकलबेरी फिनची साहसं’ ही कादंबरी ट्वेन यांनी लिहिली. ती १८८५मध्ये पहिल्यांदा प्रकाशित झाली.

मिसिसिपी नदीच्या काठावर नि खुद्द नदीच्या प्रवाहात विविध ठिकाणी घडणाऱ्या या कादंबरीतल्या घटना हकलबेरीच्याच तोंडातून आपल्याला ऐकायला मिळतात. काळ जुना आहे- त्यामुळे काही सामाजिक-सांस्कृतिक संदर्भही साहजिकपणे जुने आहेत; पण हकची दृष्टी त्या पलीकडे जाऊन आपल्याशी नजरानजर करते. हक कायम जगाचा अदमास बांधत राहतो. निसर्गाकडे निर्मळपणे बघतो, लोकांकडे बेरक्या नजरेनं पाहतो, त्या त्या वेळचे सामाजिक पूर्वग्रह त्याच्याही मनात आहेतच; पण या सगळ्यासकट एक गुण-दोष असलेला तरुण पोरगा म्हणून तो वाचकांपुढे उभा राहतो. या हकच्या संवेदना, अनुभव, त्याच्या मनात उमटलेल्या प्रतिमा, त्याच्याभोवतीचं तत्कालीन वास्तव यांचा एक पट या कादंबरीत उलगडलेला आहे. शिवाय, त्या वेळच्या अमेरिकी समाजातील एका तुकड्याचं, आसपासच्या निसर्गाचं, चित्रविचित्र काळ्या-गोऱ्या माणसांचं आणि त्यातल्या गुलामगिरीचंही चित्र आपल्यासमोर उभं राहतं. ‘टॉम सॉयरची साहसं’ या कादंबरीप्रमाणेच इथेही ट्वेन यांची तिरपागडी, गोष्टीवेल्हाळ, सहज विनोदी शैली आहेच.



भारतीय सर्जनशील मनावर गोंदेण कोरणारी
बिभूतिभूषण बॅनर्जी यांची अभिजात बंगाली कादंबरी

पु
स्त
क
प
रि
च
य



पशिर पांचाली

(ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध)

बिभूतिभूषण बॅनर्जी

अनुवाद
प्रसाद ठाकूर

जीवनाचं वास्तव आणि व्यमिश्र दर्शन घडविणारी कादंबरी...

‘पथेर पांचाली’ ही बंगाली भाषेतील एक अभिजात कादंबरी. विभूतिभूषण बॅनर्जी यांची ही पहिलीच कलाकृती खूप लोकप्रिय झाली. या कादंबरीमध्ये लेखकाचं दारिद्र्यग्रस्त आणि कष्टमय बालपण आविष्कृत झालं आहे. ‘पथेर पांचाली’ या कादंबरीच्या इंग्रजी आवृत्तीवरून प्रसाद ठाकूर यांनी त्याचा मराठीमध्ये अनुवाद केला आहे. विख्यात दिग्दर्शक सत्यजित रे यांनी मूळ कादंबरीवर आधारित काढलेला ‘पथेर पांचाली’ हा चित्रपटही तेवढाच महत्त्वपूर्ण ठरला, प्रचंड गाजला आणि लोकप्रियही झाला. ऑस्कर पुरस्कारामुळे त्याची गुणवत्ता अधिक अधोरेखित झाली.

प्रत्येकाच्या आयुष्यातील प्रत्येक टप्प्यावर अनेक चांगल्या/वाईट घटना, प्रसंग घडत असतात आणि त्यातूनच प्रत्येकाला जावं लागतं. यालाच दुसऱ्या शब्दांत जीवन किंवा जीवनसंघर्ष असं म्हणतात, हे तर सर्वश्रुत आहे. ‘पथेर पांचाली’ ही एक अशीच कहाणी. निश्चंडीपूरमधील हरिहर, त्याची पत्नी सर्वजया, मुलं - मोठी मुलगी दुर्गा व छोटा मुलगा अपू आणि त्यांची वृद्ध आत्या इंदिरा या सर्वसाधारण कुटुंबाची ही कथा आहे. दारिद्र्याला तोंड देताना हा जीवनसंघर्ष आणखी तीव्र होत जातो. त्यातच सर्वजयाकडून सातत्याने मिळणाऱ्या अपमानास्पद वागणुकीमुळे इंदिराआत्या घर सोडून निघून जाते.

कुटुंबासाठी गावोगाव भटकंती करणारा हरिहर सर्वांचं एकत्र राहणं व सुस्थिर जीवनासाठी म्हणून उत्साहाने बनारसला स्थलांतरित होण्याचा निर्णय घेतो. सर्वजयाही मोठ्या आशेने त्याला संमती दर्शवते. दरम्यान, मनाला चटक्या लावून जाणारी एक घटना घडते. ती म्हणजे आधीच अशक्त असलेल्या दुर्गाचं आजारपण, त्यामध्ये तापाचं योग्य निदान न होणं आणि त्यावर पैशांअभावी आवश्यक ते औषधोपचार वेळेवर न मिळणं, यामुळे दुर्गा मरण पावते. लहानशा अपूच्या दृष्टीने तर निश्चंडीपूर सोडणं म्हणजे आपल्या आवडत्या दीदीला निरोप देणं ठरतं. बनारसला स्थलांतरित झाल्यावरही या कुटुंबाच्या परिस्थितीमध्ये फार मोठा सुखकारक फरक पडतो, असं नाही; पण थोडीशी सुधारणा होते इतकंच!

तेथे जेमतम वर्षांचा अवधी उलटतो आणि हरिहरचाही एका आजारपणात मृत्यू होतो आणि मग अगदी खऱ्या अर्थाने सुरू होतो सर्वजया

आणि अपूचा जीवनसंघर्ष. या मूळ कथानकाला जोडून त्यांच्या सहवासात/संपर्कात आलेल्या व्यक्तींच्या उपकथाही अनुषंगाने 'पथेर पांचाली' या कादंबरीमध्ये आलेल्या आहेत. उमलत्या वयातील एका मुलाच्या होत जाणाऱ्या मानसिक विकासाचं मोहक चित्रण ही या कादंबरीची सशक्त बाजू आहे. सुमारे एक शतकापूर्वीच्या बंगाली ग्रामीण जीवनाचं अनोखं चित्रण या कादंबरीत साकारलं आहे.



पुस्तकात हरवलेली माणसे

“ बालवयीन, कुमारवयीन असल्यापासूनच पुस्तकं वाचण्याचा छंद होता. विश्रामबागवाड्यातल्या शासकीय विभागीय ग्रंथालयात बाल-कुमार कक्षही मे महिन्यात असे. एकदा ८०च्या दशकात सातवी, आठवीत असताना अशाच एका पुस्तकात दंग असताना एक भक्कम बांध्याचे उंचेपुरे गृहस्थ आले.

त्यांनी पाठीवर आस्थेने हात ठेवून 'काय वाचतो आहेस' असं

विचारलं. मी कृष्णावरचं कुठलंसं पुस्तक वाचत होतो. त्या

गृहस्थांनी 'ते कसं आहे' असंही विचारलं. मी अर्थातच

'छान आहे,' असं म्हणालो. ते म्हणाले, 'हे पुस्तक मी

लिहिलं आहे. मी कृ. मु. उजळंबकर.' मी आश्चर्यानं

त्यांच्याकडे पाहत राहिलो; कारण प्राथमिक अभ्यासात

मराठीच्या पुस्तकात त्यांची एक कविताही असल्यानं मला

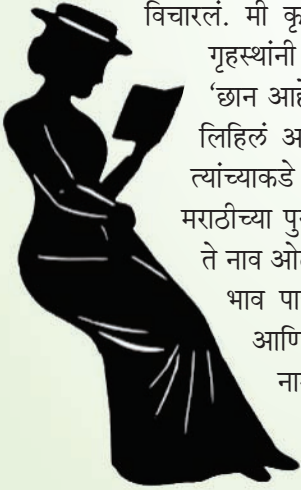
ते नाव ओळखीचं होतं. माझ्या विस्फारलेल्या डोळ्यांतले

भाव पाहून ते म्हणाले, 'मी इथला ग्रंथपाल आहे.'

आणि पुढे निघून गेले. कृष्ण मुकुंद उजळंबकर

नामवंत कवी, लेखक होते. ती आठवण या

फेसबुकवरच्या योजनेमुळे पुन्हा जागी झाली.



— विश्वास खोड

नवी संहिता... नवा आशय...

'KAYA' या ओडिया पुस्तकाचा अनुवाद

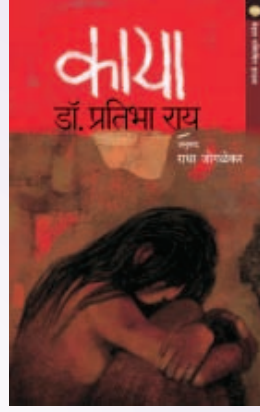
काया

डॉ. प्रतिभा राय

अनुवाद

राधा जोगळेकर

कायेची किमया, कायेचा गंध, आयुष्यभर फेर धरणारा कायेचा रंग... डॉ. प्रतिभा राय यांचा अंतर्मुख करणारा साहित्याविष्कार...



किंमत : २९५/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

स्वर्गकन्या

नायजेल कॉथॉर्न

अनुवाद

मीना कर्णिक



चीनच्या 'थांग' साम्राज्याच्या रंगीबेरंगी जगातील धुरंधर सम्राज्ञी 'उ छ्व' च्या आयुष्याचा प्रवाही पट मांडणारी सत्यकथा

किंमत : ४२०/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु.

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० । ३९

समाजमन ढवळून काढणाऱ्या विषयांना कलात्मकरीत्या
हाताळणारी अरुंधती राॅय यांची असीम आनंदाचा पंथ
दाखवणारी कादंबरी

पु
स्त
क
प
रि
च
य



द
मिनिस्ट्री
ऑफ
अटमोस्ट हॅपिनेस

(ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध)

अरुंधती राॅय

अनुवाद
सुप्रिया वकील

फुटपाथवरच्या भेगांमध्ये फुले उमलावीत, तसा आशावाद मांडणारी कादंबरी

अरुंधती रॉय यांची ही दुसरी कादंबरी. तब्बल वीस वर्षांनी आलेली; पण त्यांच्या पहिल्या कादंबरीच्या कथनशैलीपासून अगदी हटके असणारी ही कादंबरी. 'द मिनिस्ट्री ऑफ अटमोस्ट हॅपिनेस' देशातील जवळपास एका दशकभराच्या काळातील घटनांचा आढावा घेणारं कथात्म रूप आहे, असं म्हटल्यास वावगे ठरू नये. निराशेच्या भस्मासुरात वंचित आणि शोषित घटकांना नवा आशेचा किरण दाखवणारी ही फुटपाथवरच्या भेगांमध्ये फुललेली फुलबाग आहे.

'द मिनिस्ट्री ऑफ अटमोस्ट हॅपिनेस' ही कादंबरी वाचकाला काळाच्या दीर्घ टप्प्याची सफर घडवते. जुन्या दिल्लीपासून ते काश्मीरमधील पर्वतराजीपर्यंत आणि महानगराच्या विराट रूपपासून ते दूरवरच्या जंगलापर्यंत... वेगवेगळ्या आयुष्यांचे अनेकरंगी पदर उलगडून दाखवणारी ही कादंबरी वाचकाला खिळवून ठेवते.

शहरातील एका कब्रस्तानात 'घर' वसवणारी अन्जुम - जी आधी आफताब होती - आणि तिच्या परिघातील पात्रे, एका रात्री फुटपाथवर अचानक प्रकट झालेली एक बालिका, एस. तिलोत्तमा आणि तिच्यावर प्रेम करणारे तीन पुरुष... या साऱ्यांच्या आयुष्याभोवती फिरणारी ही कादंबरी वाचकाला विविध भावभावनांचं उत्कट दर्शन घडवते. अरुंधती रॉय यांच्या वैशिष्ट्यपूर्ण लेखणीचा स्पर्श या कादंबरीत पानोपानी जाणवतो.

या कादंबरीची नायिका वरवर पाहता तिलोत्तमा वाटते; पण सखोलपणे पाहिल्यास या कादंबरीतील प्रत्येक पात्र प्रमुख आहे आणि ते समाजातल्या विशिष्ट घटकांचं प्रतिनिधित्व करतं. अन्जुमच्या अनुषंगाने देशातील तृतीयपंथीयांच्या स्थितीवर प्रकाश पडतोच; पण त्याहीपलीकडे जाऊन अरुंधती रॉय यांनी मांडलेली त्यांची भावनिक घुसमट अस्वस्थ करणारी आहे. अन्जुमचं आई होण्याचं स्वप्न, एका मुलीला सांभाळताना तिच्यात होत जाणारे बदल नेमकेपणानं या कादंबरीत येतात. यातल्या प्रत्येक पात्राचा व्यक्ती ते समष्टी हा प्रवास त्या मांडतात आणि ते मांडताना कथेच्या ओघात अगदी निसर्गातल्या अनेक घटकांचं जगणं पानापानात डोकावत जातं.

अगदी कब्रस्तानातील घुबडं आणि कावळेही या कादंबरीत पात्रासारखी भासतात आणि मानवी जगण्यातल्या हव्यासामुळे पक्ष्यांच्या जगण्यावर आलेली संकटंही इथे दिसतात.

कादंबरीतलं मुख्य पात्र असणारी तिलो खरंतर वास्तुशास्त्रज्ञ आहे; पण तिची बंडखोरी आणि सामाजिक तळमळ तिला एका वेगळ्याच आयुष्याचा धनी ठरवते. तिचं काश्मिरी बंडखोर तरुणावरचं प्रेम तिला एका निराळ्याच वास्तवाची ओळख घडवतं. आणि ती स्वतः अनपेक्षितपणे त्या संघर्षाचा भाग होते. तिलोच्या या प्रवासातून काश्मीर प्रश्नाचं गहन चिंतन कादंबरीत येतं.

एकूणच, या कादंबरीतल्या घटना, यातली पात्रं एका धगधगत्या वास्तवाची जाणीव करून देतात; पण ते तिथेच न थांबता ते वास्तव बदलण्यासाठीचा मार्गही सांगतात. त्यातूनच एक असीम आनंदाचा पंथ तयार होतो.

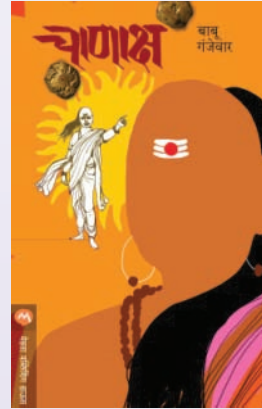


नवी संहिता... नवा आशय...

चाणाक्ष

बाबू गंजेवार

मुद्राराक्षसाच्या महानाट्याचे धागे सांधत
महान राजनीतिज्ञ आर्य चाणक्याच्या
विलक्षण चाणाक्षतेचा अचूक वेध घेणारी
कादंबरी...



किंमत : ३९५/- रु. । पोस्टेज ५०/- रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

४२ । मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२०

नवी संहिता... नवा आशय...

द
मॅजिक
ऑफ
थिंकिंग
सक्सेस

डॉ. डेव्हिड
जोसेफ श्वार्ट्झ
अनुवाद
प्रशांत तळणीकर



यशप्राप्तीच्या संगतवार पायऱ्या
सांगणारा डॉ. डेव्हिड श्वार्ट्झ यांचा
खात्रीशीर मार्गदर्शक...

किंमत : २९५/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

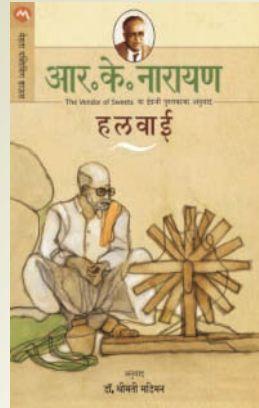
हलवाई

आर. के. नारायण

अनुवाद

डॉ. श्रीमती मडिमन

कटुता टाळता न येणाऱ्या जगन
हलवायाच्या आयुष्याची
आर. के. नारायण यांच्या रंजक
शैलीतील चित्रकथा



किंमत : २५०/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० । ४३

पुराणातल्या अद्भुत स्त्रीव्यक्तिरेखाटनांमधून सुधा मूर्ती
यांनी दाखवलेलं स्त्रीसामर्थ्याचं विराट रूप...

पु
स्त
क
प
रि
च
य



कल्पवृक्षाची कन्या

(ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध)

सुधा मूर्ती

अनुवाद

लीना सोहोनी

मिथक कथांमधल्या विलक्षण महिलांच्या गोष्टी

आपली पुराणे (१८) आणि रामायण व महाभारत ही महाकाव्ये लहान-मोठ्या उपकथांनी समृद्ध आहेत. प्राचीन काळापासून हे पवित्र ग्रंथ वेगवेगळ्या माध्यमांतून एका पिढीकडून पुढच्या पिढीकडे संक्रमित झालेले आहेत. ग्रंथांच्या माध्यमातून या ज्ञानाचे परिशीलन होत असते. आपल्या या पुराणांमध्ये अनेक स्त्री व्यक्तिरेखा सापडतात; पण त्यांच्या कार्याची पुरेशी ओळख आजवर आपल्याकडच्या साहित्यातून झालेली नाही. ही ओळख घडवण्याचे काम ज्येष्ठ लेखिका सुधा मूर्ती यांच्या 'कल्पवृक्षाची कन्या' पुस्तकातून होते. मूर्ती यांचे मूळ इंग्रजी पुस्तक 'THE DAUGHTER FROM A WISHING TREE' या पुस्तकाचा हा लीना सोहोनी यांनी केलेला मराठी अनुवाद आहे.

या पुस्तकात सुधा मूर्ती आपल्याला दोन मुख्य प्रश्न विचारतात आणि आपल्या कथासंग्रहातून त्याची उत्तरेही देतात. ब्रह्मा, विष्णू आणि महेश – म्हणजेच त्रिमूर्ती – असुरांचा पाडाव करण्यासाठी अनेकदा देवतांकडे मदत मागत असत, हे तुम्हाला माहित आहे का? या जगातील पहिलं प्रतिरूप – ज्याला आज आपण 'क्लोन' म्हणतो. सर्वात प्रथम एका स्त्रीने निर्माण केलं होतं, हे तुम्हाला माहित आहे का? हे ते दोन प्रश्न. या प्रश्नांची उत्तरं शोधता शोधता हा कथासंग्रह मिथक कथांचं एक अनोखं विश्व आपल्यासमोर उभं करतो.

भारतामध्ये पुराणात स्त्रिया संख्येने कमी आढळतात हे खरं असलं, तरी त्यांच्या अंगची शक्ती, क्षमता, ऊर्जा आणि गूढता यांचं जुन्या ग्रंथांमध्ये पानोपानी वर्णन केलेलं आढळतं. त्यांनी राक्षसांचं निर्दालन करून आपल्या भक्तांचं रक्षण केल्याच्या कथा तर कितीतरी आहेत. या कथासंग्रहामध्ये आपल्याला पार्वतीपासून अशोकसुंदरीपर्यंत आणि भामतीपासून मंदोदरीपर्यंत अनेक निर्भय आणि मनमोहक स्त्रिया आपल्या भेटीला येतात. या स्त्रियांनी आपले पती असणाऱ्या देवांच्या वतीने राक्षसांशी युद्धं केली, त्यांचं निर्दालन केलं. या स्त्रिया त्यांच्या कुटुंबाचा आधारस्तंभ तर होत्याच; पण स्वतःच्या नशिबाच्या शिल्पकारही त्या स्वतःच होत्या.

भारतभरातील रसिक वाचकांच्या लाडक्या लेखिका सुधा मूर्ती आपल्याला या पुस्तकाच्या माध्यमातून एका चित्तथरारक आणि मंत्रमुग्ध

करणाच्या प्रवासाला घेऊन जातात. काळाच्या पडद्याआड गेलेल्या या कथांमधून पुन्हा एकदा जिवंत होऊन आपल्या भेटीला आलेल्या स्त्रियांविषयी जाणून घेताना आपल्याला सर्वांनाच आपल्या आयुष्यावर सखोल परिणाम घडवून गेलेल्या काही स्त्रियांची आठवण झाल्याशिवाय राहणार नाही, हे नक्की!

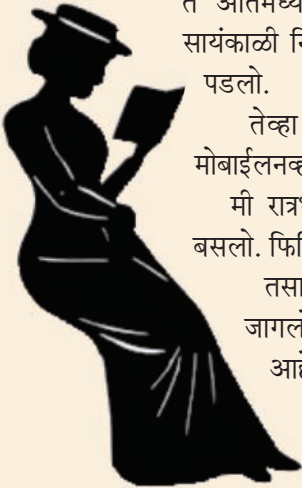


पुस्तकात हरवलेली माणसं

वर्ष १९७२-७३! घोडके ग्रंथपाल नि शिवाजी कॉलेजची लायब्ररी !!

मी शिवाजी कॉलेजमध्ये सायन्सला नुकतीच ॲडमिशन घेतली होती. लायब्ररीत सायंकाळी आम्ही काही ग्रामीण विद्यार्थी नियमित जात होतो; कारण तेथे सर्व पुस्तके मिळत व तीही मोफत.

एकदा असेच सायंकाळी फिजिक्स वाचत असताना कसा वेळ गेला हे मला कळलंच नाही. सोबतीही न सांगताच निघून गेले व ग्रंथालयाच्या लांबच्या कोपऱ्यात मी वाचत बसलेला ग्रंथपाल घोडके व सेवकाच्याही लक्षात आलो नाही.



ते आतमध्ये कोणी नाही असं समजून, कुलूप लावून सायंकाळी निघून गेले. लायब्ररीमध्ये मी एकटाच अडकून पडलो.

तेव्हा आतासारखी संपर्काची साधनं, फोन, मोबाईलनव्हते.

मी रात्रभर लायब्ररीतच राहिलो व संपूर्ण रात्र वाचत बसलो. फिजिक्स, केमेस्ट्री..

तसा खोलीवरही मी कित्येक रात्री वाचनासाठी जागलो आहे. आजही पहाटे ३ ते ५ वाचनाची वेळ आहे. ही लायब्ररीत कोंडले गेल्याची आठवण ४५ वर्षांनंतर आजही ताजी आहे.

- प्रो. डॉ. राजेश गायकवाड



नवी संहिता... नवा आशय...

अह्न

डॉ. छाया महाजन

व्यक्ती आणि घटनांमधील परस्पर संबंधांची
कारणमीमांसा करत
अज्ञाताचा शोध घेणाऱ्या कथा



किंमत : १८०/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

बुकमार्क,

प्रज्ञा ओक

जगण्यामध्ये खराखुरा अर्थ भरणाऱ्या
दिलदार माणसांचं जीवनभाष्य



किंमत : १९५/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० । ४७

पु
स्त
क
प
रि
च
य

सत्य-असत्याच्या कल्पनांपुढे आव्हान उभी
करणारी ज्येष्ठ लेखक
एस.एल. भैरप्पा यांची नवी साहित्यकृती...



~~साक्षी~~

(ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध)

डॉ. एस. एल. भैरप्पा

अनुवाद

उमा वि. कुलकर्णी

सत्य-असत्याचा साक्षीभावाने घेतलेला कथात्मक आढावा

सत्य आणि असत्य यांताल संघर्ष पूर्वापार चालत आलेला आहे. युगानुयुगे चालत आलेला हा संघर्ष यापुढेही निरंतर सुरूच राहणार आहे. कालचक्राने अनेक युगांची आवर्तनं पूर्ण केली; पण सत्याची अनिवार्यता आणि असत्याचं दारुण वास्तव असंच सुरू राहणार आहे. काळाच्या अथांग प्रवाहात प्रत्येक जण असाच भोवंडत राहणार आहे, याच तत्वावर एस.एल.भैरप्पा लिखित 'साक्षी' या कादंबरीची गुंफण आहे.

धर्मपरायण, सत्यप्रिय आणि आतिथ्यशाल परमेश्वरच्याला (आत्महत्या हा भ्याड मार्ग असला तरी) देहत्याग करावा लागतो. का? या प्रश्नाचं उत्तर हाच या कादंबरीचा विषय आणि विस्तार आहे. मृत्युपरांत यमलोकात गेल्यावर परमेश्वरच्याने साक्षात नियंत्याशी केलेला सत्यासत्यतेबाबतचा ऊहापोह हेच कादंबरीचं सूत्र आहे.

देहत्याग केलेले परमेश्वरच्या यमलोकात पोहोचतात. तिथं चित्रगुप्तासमोर परमेश्वरच्या यांच्या आत्महत्येची कारणमीमांसा सुरू असताना परमेश्वरच्यांच्या आयुष्याचा पट उलगडत जातो. मंजय्या या लबाड माणसाला खुनाच्या आरोपातून सोडवण्यासाठी धर्मनिष्ठ परमेश्वरच्यांना खोटी साक्ष द्यावी लागते. आपल्या साक्षीमुळे दोषी असणारा मंजय्या निर्दोष सुटला याची दुखरी भावना परमेश्वरच्यांना बोचत राहते. मंजय्याच्या प्रकरणाबरोबरच परमेश्वरच्या त्यांच्या भोवतालची माणसं, त्यांचं जगणं, जीवननिष्ठा यांचा त्यांच्या दृष्टीने केलेला ऊहापोहही चित्रगुप्तासमोर मांडतात; पण या मांडणी दरम्यान परमेश्वरच्यांचा जीवनविषयक आणि सत्यनिष्ठेबाबतचा दृष्टिकोन यांची पुनर्तपासणी करण्याची संधी परमेश्वरच्यांना दिली जाते. आणि त्यांच्या सूक्ष्म देहाला पुन्हा पृथ्वीवर पाठवण्यात येतं. त्यांना त्यांच्या जवळच्या माणसांच्या मनात प्रवेश मिळतो; पण त्यांचे विचार फक्त साक्षीभावाने अनुभवण्याची त्यांना मुभा दिली जाते. या प्रवासात परमेश्वरच्या त्यांच्या आप्तस्वकीयांच्या मनात प्रवेश करतात. आणि त्यातून त्या मनांमध्ये चाललेली विचारआवर्तनं संपूर्ण कादंबरीतून समोर येतात. त्यामुळेच या कादंबरीचं निवेदन प्रत्येक वेळी बदलत जातं. आणि व्यक्तीनुसार बदलत जातं.

परमेश्वरच्यांच्या प्राथमिक निवेदनानंतर कादंबरी सुरू होते. मंजय्या कंचीच्या खुनाच्या आरोपातून सुटलेला असतो; पण त्याच्या सुटकेसाठी

परमेश्वरय्यांच्या साक्षीचा काहीच उपयोग झालेला नसतो. (ज्या साक्षीच्या दोषी भावनेतून परमेश्वरय्यांनी आत्महत्या केलेली असते. ती साक्ष देताना परमेश्वरय्या कोर्टात कचरल्याने ती साक्ष ग्राह्य धरलेली नसते.) कंचीची बायको लक्कू हिनेच मंजय्याच्या बाजूने साक्ष दिलेली असते, ज्यामुळे मंजय्याची सुटका झालेली असते. मंजय्याने लक्कूशी अनैतिक संबंध निर्माण करून तिच्यावर ताबा मिळवलेला असतो आणि लग्नाचं वचनही दिलेलं असतं. भुरट्या चोऱ्या करणाऱ्या रानटी अंगाच्या कंचीपेक्षा लक्कूला मंजय्या आकर्षक वाटतो आणि त्याच्या भूलथापांमध्ये अडकून ती मंजय्याच्या बाजूने साक्ष देते.

इकडे परमेश्वरय्या यांच्या विधीकार्यासाठी त्यांचे आप्त जमा होत जातात. तिथल्या वातावरणात प्रत्येकाचं अंतर्मन समोर येत जातं. परमेश्वरय्या यांना दोन मुली आणि एक मुलगा अशी तीन आपत्यं असतात. त्याताल थोरल्या मुलीचं लग्नानंतर काहीच काळात निधन झालेलं असतं. तिचे पती गांधीवादी विचारांचे निष्ठावंत असतात. त्यांच्या सत्यवादी जगण्याचं परमेश्वरय्यांनाही अपार कौतुक असतं. दुसरी मुलगी सावित्री मंजय्याची बायको असते. वयानं मोठ्या असलेल्या मंजय्याने तिलाही आपल्या प्रेमाच्या जाळ्यात अडकवलेलं असतं. त्यातून ती मंजय्याशी लग्न करण्याच्या हट्टाला पेटते, तेव्हा परमेश्वरय्यांचा नाइलाज झालेला असतो; पण लग्नानंतर काहीच दिवसांत मंजय्याचं खरं रूप सावित्रीसमोर उघड झाल्याने तिने मंजय्याला सोडून दुसऱ्या शहरात शिक्षिकेची नोकरी धरलेली असते. सावित्रीसोबत पुन्हा संसार मांडू आणि आपण चांगलं वागू, अशा थापा देत मंजय्यानं परमेश्वरय्यांना खोटी साक्ष देण्यासाठी तयार केलेलं असतं. त्यामुळं परमेश्वरय्या सावित्रीलाही संपूर्ण प्रकरणात दोषी मानत असतात.

सावित्री लहान असतानाच आईच्या मायेला पोरकी झालेली असते; पण तिची बहीण (परमेश्वरय्यांची थोरली मुलगी) आणि तिच्या मेहुण्यांच्या (सत्यप्पा) रूपात तिला मायेची ऊब जाणवते. बहिणीच्या मृत्यूनंतर ती वडिलांच्या घरी परत येते. आणि पुन्हा त्या मायेला पोरकी होते. आणि मंजय्याच्या जाळ्यात अडकते. त्यावेळच्या या अपरिहार्यतेची ही कथा ती परमेश्वरय्यांच्या विधीकार्याला आलेल्या सत्यप्पांपुढे मांडते, तेव्हा परमेश्वरय्यांच्या दृष्टिकोनातली सावित्री आणि साक्षीभावाने दिसणारी सावित्री वेगवेगळी भासू लागते.

परमेश्वरच्यांचा मुलगा रामकृष्ण हाही त्यांच्याप्रमाणेच सरळमार्गी असतो; पण त्याच्या त्या संस्कारांनीच त्याच्यापुढे संकटांची मालिका उभी राहते. रामकृष्णच्या बायकोच्या हट्टामुळे त्याच्या मुलाला त्यांनी शिक्षणासाठी सासऱ्यांकडे ठेवलेलं असतं. त्या मुलाच्या शिक्षणाचा सगळा खर्च त्याचे सासरे नागप्पा यांनी लिहून ठेवलेला असतो, जो भागवण्यासाठी सन्मार्गी रामकृष्णाला स्वतःची जमीन विकानी लागते. आणि परमेश्वरच्या हे सर्व फक्त साक्षीभावाने पाहत राहतात.

सत्यप्पांबद्दलची परमेश्वरच्यांची मतं आणि त्यांना प्रत्यक्ष आयुष्यात आलेल्या अनुभवांतून त्यांच्या गांधीवादी जगण्यावर उमटलेले ओरखडेही कादंबरीत समोर येतात. गांधीवादी प्रभावातून सत्यप्पांनी बायकोच्या मृत्यूनंतर ब्रह्मचर्याचं व्रत पाळलेलं असतं; पण मंज्य्याच्या प्रभावात येऊन सत्यप्पाही या वचनाला गालबोट लावतात. त्यामुळे परमेश्वरच्यांनी 'स्व'च्या जाणिवेतून अनुभवलेलं जग आणि मृत्युपश्चात त्यांनी साक्षीभावाने अनुभवलेलं जग यातील द्वंद कादंबरीत अधोरेखित होत जातं. त्यातून सत्य-असत्यातील धूसर रेष आणि तत्वांची कालसापेक्षता समोर येत जाते.

सत्याचरणी परमेश्वरच्या आणि स्त्रीसंग, उपभोग हेच इतिकर्तव्य समजणारा मंज्य्या ही सत्य आणि असत्याची प्रातिनिधिक पात्रं वाटू लागतात. कादंबरीतील नातेसंबंधाच्या रज्जूने जखडलेल्या इतर व्यक्तिरेखा ओळखीच्या, पूर्वपरिचित वाटत राहतात, हे 'साक्षी'चं वैशिष्ट्यच म्हणावं लागेल.

या कादंबरीला कथानक असं नाहीच. मूळ विषयाला अनुलक्षून काही घटना-प्रसंग आपण वाचत राहतो, इतकंच... आत्मसंवाद किंवा चिंतन हेच ऊर्मीचं उगमस्थान असतं. अशाच उत्कट चिंतनातून सिद्धहस्त तत्त्वज्ञानी लेखक एस. एल. भैरप्पा यांच्या लेखणीतून 'साक्षी' या कादंबरीची निर्मिती झाली आहे. तितक्याच समर्थपणे उमा कुलकर्णी यांनी 'साक्षी'चं मराठी रूप वाचकांपुढे सादर केलं आहे. या कादंबरीच्या वाचनातून आपण कानडीचा गोडवा आणि मराठी मायबोलीचं माधुर्य अनुभवतो.

हे पुस्तक वाचताना एखाद्या दर्दी वाचकाला गीतरामायणातल्या या ओळी आवर्जून आठवतील...

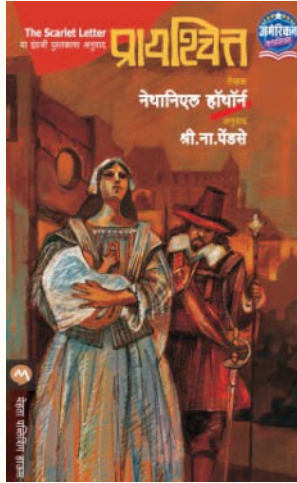
मरण कल्पनेशी थांबे तर्क जाणत्याचा
पराधीन आहे जगती पुत्र मानवाचा



पु
स्त
क
प
रि
च
य



नेथानिएल हॉथॉर्न यांची अभिजात
अमेरिकन साहित्यकृती



प्रायश्चित्त

(ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध)

नेथानिएल हॉथॉर्न

अनुवाद

श्री. ना. पेंडसे

सतराव्या शतकातही तथाकथित नैतिकतेला आव्हान देणाऱ्या नायिकेची अस्वस्थ करणारी गोष्ट...

हे पुस्तक म्हणजे नेथानिएल हॉथॉर्न यांच्या 'द स्कालेट लेटर' या इंग्रजी पुस्तकाचा मराठी अनुवाद. सतराव्या शतकात घडणारं आणि हेस्टर प्रिन या स्त्रीच्या आयुष्याभोवती गुंफलेलं हे कथानक. आपल्या मुलाच्या बापाची ओळख पटवू न शकल्यानं हेस्टर अघोरी अपमान आणि सामूहिक हिंसेला बळी पडते. हेस्टरची भूमिका तिला काळाच्या पुढची नायिका ठरवते. अनैतिक वागण्याचं सूचक म्हणून तिला तिच्या शरीरावर एक खूण बाळगण्याची शिक्षा होते. ही खूण पुढे तिचा न बदलता येणारा भूतकाळ आणि मानहानिकारक भविष्यकाळ यांचंही प्रतीक ठरते.

कादंबरीची सुरुवातच हेस्टरच्या शिक्षेच्या प्रक्रियेपासून होते आणि पुढे तिचा प्रवास उलगडत जातो. अनौरस मुलाला जन्म दिल्याबद्दल हेस्टर सामूहिक न्यायासाठी मोठ्या जनसमुदायापुढे उभी असते. तब्लल तीन तास तिला तिथं उभं केलं जातं. आणि तिच्या अनैतिक वागण्याची शिक्षा म्हणून तिला 'ए' हे अक्षर तिच्या शरीरावर बाळगण्याची शिक्षा होते. जेणेकरून तिला पाहिल्यावर प्रत्येकाला तिच्या चारित्र्याची माहिती मिळावी, हा त्या शिक्षेचा हेतू असतो.

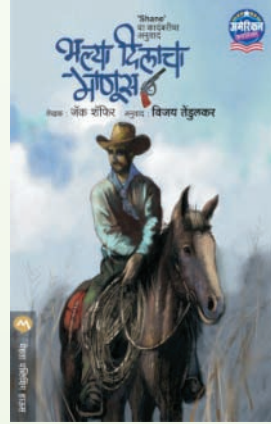
सतराव्या शतकातली ही कादंबरी वाचताना ती आजही संयुक्तिक वाटते. एकविसाव्या शतकातही नैतिकतेच्या धारणा बदललेल्या नाहीत. त्यामुळे काळाचा मोठा पट ओलांडलेल्या असूनही हेस्टर आजचीच नायिका वाटते. अमेरिकन लायब्ररीमार्फत साठच्या दशकात अनुवादाचा प्रकल्प राबविला गेला, त्यात या कादंबरीचा समावेश होता. त्या काळी ज्येष्ठ लेखक श्री. ना. पेंडसे यांनी या कादंबरीचा अनुवाद केला होता; पण मधल्या काळात हे पुस्तक मराठी साहित्य व्यवहारातून अक्षरशः नामशेष झालं होतं. मेहता पब्लिशिंग हाऊसने त्याला पुनर्जीवित करत नव्या स्वरूपात सादर केलं आहे.



भल्या दिलाचा माणूस

जॅक शॉफिर । अनुवाद : विजय तेंडुलकर

पाहुण्या माणसाची गोष्ट... 'भल्या दिलाचा माणूस' या पुस्तकाचे लेखक आहेत जॅक शॉफिर. एका लहान मुलाच्या घरी एक जण पाहुणा म्हणून येतो. त्याच्या घरावर आलेल्या संकटांचा यशस्वी सामना करतो व कालांतराने त्या लहान मुलाच्या व ते लहान मूल त्याच्या भावविश्वाचा एक भाग होऊन जातात. प्रभावी कथा, वेगवान घटनांची मालिका, तसेच जुन्या अमेरिकेच्या ग्रामीण भागातील वातावरण या सगळ्यामुळे ही कादंबरी रम्य झाली आहे.

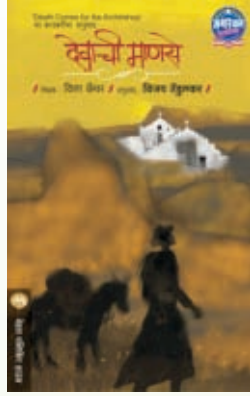


देवाची माणसे

विला कॅथर

अनुवाद : विजय तेंडुलकर

धर्मगुरूंचा प्रवास... दुसरं पुस्तक म्हणजे विला कॅथर लिखित 'देवाची माणसे.' दोन धर्मगुरूंच्या संघर्षावर ते आहे. लांबच्या कुठल्या तरी गावातल्या चर्चमध्ये जाण्याची आज्ञा त्यांना होते व ते तिथे पोहोचतात; मात्र तेथील माणसं त्यांना स्वीकारत नाहीत. आणखी कुठल्या तरी लांबच्या गावातील एका धर्मगुरूचं अधिकारपत्र आणायला पाठवलं जातं. ते मिळवण्यासाठी एक जण जातो व दुसरा गावातच थांबतो. शेवट अर्थातच गोड आहे; पण त्यांचा प्रवास व संघर्ष यांची जी रंजक कथा आहे ती तेंडुलकरांनी मराठीत शब्दशः जिवंतच केली आहे. वाचावी अशीच ही कादंबरी आहे.



आगे बढो

जीन ली लेथम । अनुवाद : विजय तेंडुलकर

हताश न होणारा मुलगा... 'आगे बढो' हे तिसरं पुस्तकही असंच रंजक आहे. झीन ली लेथम यांनी ते लिहिलं आहे. गणितात प्रावीण्य मिळवायचं व हार्वर्डची पदवी मिळवायची, असं ध्येय लहान असतानाच ठरवलेल्या एका मुलाला काही कारणांनी एका जहाजावर साधा हिशेबतपासनीस म्हणून काम करावं लागतं. जहाजावरच्या या प्रवासाला तो त्याच्याकडे असलेल्या अल्पज्ञानाच्या जोरावर खलाश्यांना अनेक गोष्टी शिकवतो व स्वतःही शिकतो. अनुभवाच्या जोरावर ज्ञानाचे भांडार वाढवत जातो. अखेर नौकानयनशास्त्रात इतका प्रवीण होतो,



की त्यात तो आपल्या अनुभवी ज्ञानाने नवी भर टाकतो. त्याला मान्यता मिळते व हार्वर्डची पदवी अगदी चालत त्याच्याकडे येते. स्वप्नपूर्तीचा हा आनंद प्रेरणादायी असाच आहे. तेंडुलकरांच्या ऐन उमेदीतील हा अनुवाद आहे; मात्र कुठेही त्यात करून टाकू, असं म्हणत उरकलं असल्याचं जाणवत नाही. मेहतांनी पुस्तकं जुनी असूनही दिमाखात काढली आहेत. मूळ अमेरिकन लेखक व तेंडुलकर यांचा छायाचित्रांसहित परिचय वाचकांची उत्सुकता शमवतो. मूळ लेखक जुन्या पिढीतील आहेत. त्यांच्या लेखनावर जुन्या अमेरिकेची छाप आहे. ती अनुवादातही डोकावते, मात्र रसभंग करत नाही तर रस निर्माण करते. अनुवादित साहित्य आवडीने वाचणारा एक स्वतंत्र असा वाचकवर्ग मराठीत आहे. त्यांच्यासाठी ही एक भेटच आहे.

— दैनिक लोकमत

२९.१२.२०१९

सर्जा रामचंद्र खाटमोडे

एका बैलाची हृद्य जीवनकहाणी



‘सर्जा’ या रामचंद्र खाटमोडे लिखित पुस्तकातील कथेचा प्रारंभ होतो तेव्हा कथानायकाला टेम्पोतून कुठंतरी नेलं जात असतं. बरोबर असतात त्याचे जिवलग साथी - राजा आणि खिलारी. एके ठिकाणी खिलारीला उतरवून सर्जा आणि राजाला कत्तलखान्यात नेलं जातं. कत्तलखान्यातून सर्जा बाहेर पडतो. त्या धडपडीत जिवावरचं शेपटीवर निभावतं आणि तो बिनशेपटीचा बैल होतो. आता त्याला ओढ लागते ती खिलारीला भेटण्याची. त्या नादात केलेल्या वाटचालीत त्याला आठवतो तो भूतकाळ. त्याची आई, त्याचं बालपण. त्याच्या मालकाचं कुटुंब आणि त्याचा मैतर कृष्णा. आपल्यासारखं सर्जालाही आहे त्याच्या पहिल्यावहिल्या गोष्टीचं कौतुक. मग ते

बताशासोबत गाडीला जोडणं असो, नांगराला जुंपणं असो, औत फिरवणं असो. गणेशोत्सवात पाहिलेल्या चित्रपटांबदलची चर्चा असो किंवा कीर्तन सप्ताह असो, ते पाहणं, ऐकणं आणि त्याचा विचार करणं ही सर्जाची प्रवृत्ती होती. बैलांसाठीच्या महत्त्वाच्या सणाचं अर्थात बैलपोळ्याचं वर्णन त्याच ओघात येतं. बैलांच्या गप्पांतल्या विषयांत नंदीबैल हा त्यांच देव आणि बैल हे सगळ्यांचं आडनाव ठरतं. एका टप्प्यावर सर्जाला विकलं जातं. मालक त्याच्या हातातलं दावं समोरच्या माणसाच्या हातात देतो. सर्जाची त्यावर टिप्पणी अशी की, सरकारी अधिकाऱ्यांच्या कशा बदल्या होतात, तशी माझी जणू बदलीच झाली होती- कामासाठी. इकडून तिकडे. भूतकाळातून बाहेर येताना सर्जा शहरातल्या जीवनाला सामोरा जातो. तिथं एक सहा जन्म उपाशी असावा असा माणूस गाठतो. सर्जा त्या माणसाचं नाव उपाशा ठेवतो. उपाशा रातोरात सर्जाला नंदीबैल करतो आणि मनातून कितीही नाकारलं तरी जगण्यासाठीचा व्यवसाय म्हणून तो नंदीबैल होणं स्वीकारतो. स्वतःच्या नावात होणारे बदल पाहून त्याचा अहं दुखावला जातो. नंतर ते अनेक शहरांत फिरतात. तिथली वैशिष्ट्यं तो सांगतो. दरम्यान, त्याला पुन्हा एकदा भूतकाळ आठवायला लागतो. नव्या मालकाचं घरदार, तिथलं वातावरण आणि सगळ्यात महत्त्वाची म्हणजे खिलारी. राजाशी झालेली ओळख आणि पुढं पक्की दोस्तीदेखील. मग खिलारीशी जुळलेले भावबंध, सर्जा-राजाचं शर्यतीत पळणं आणि सततचं जिंकणं. चित्रपटात दाखवतात तशी कॅलेंडरची पानं झरझर सरतात. शरीर थकतं. ट्रॅक्टरसारख्या यंत्रांचं आक्रमण होतं. त्यातच दुष्काळात तेरावा महिना उगवतो. तिथून सर्जाची कत्तलखान्यात रवानगी होते. त्यातून वाचल्यावर खिलारी दिसते. सर्जा आणि तिची भेट होते का, ते कसे जगतात हे कथेतच वाचलेलं चांगलं. या कादंबरीचा जीव लहान असला, तरी तिचा आवाका मोठा आहे. केवळ कृषीसंस्कृतीच नव्हे तर शहरी जीवन, त्याचं खेड्यात होणारं अंधानुकरण, श्रद्धा-अंधश्रद्धा, दुष्टावा आणि माणुसकी, परिस्थितिशरणता आणि आल्या संकटांना बेधडक सामोरं जायची वृत्ती या सगळ्या मानवी मनातल्या-जीवनातल्या बाबींचं रोपण सर्जाच्या कथेत झालेलं दिसतं. त्याच्या सुखाच्या गाठोड्याच्या शोधाची गोष्ट वाचण्याजोगी आहे.

— राधिका कुंदे

लोकप्रभा, ३.१.२०२०

चेहऱ्यामागची रेश्मा

रेश्मा कुरेशी । सहलेखक : तानिया सिंग

अनुवाद : निर्मिती कोलते

ज्वलंत वेदनेतली जगण्याची हिंमत...

मुंबईतल्या झोपडपट्टीत जन्मलेल्या रेश्मा कुरेशी या तरुणीची ही ज्वलंत आणि तितकीच प्रेरणादायी कथा. १४ मे, २०१४ ही तारीख जरी जगासाठी नेहमीसारखीच होत, तरी रेश्मासाठी ती त्या क्षणापुरतं का होईना आयुष्य उद्ध्वस्त करणारी दिनांक ठरली. त्या दिवशी रोजच्यासारखी ती परीक्षेला जाण्यासाठी घराबाहेर पडली आणि काही लोकांनी तिला पकडून जमिनीवर पाडून तिच्या चेहऱ्यावर अॅसिड ओतलं. एका शोकात्मक व वेदनादायी घटनेतून सुरू झालेली कहाणी रेश्माच्या असामान्यत्वाची ओळख करून देताना अन्यायाविरुद्ध जगण्यासाठी लागणारी प्रेरणा व सकारात्मकता यांचा संदेश देते. 'न्यू यॉर्क फॅशन वीक'मध्ये रॅम्पवॉक करताना तिच्या चेहऱ्यावर झळकलेला आत्मविश्वास व स्माइल या शतकातला सर्वात अविस्मरणीय क्षण असेल, असं म्हटलं तर नवल ठरणार नाही.



— दै. लोकमत, ५.१.२०२०

उत्तरकांड

डॉ. एस. एल. भैरप्पा । अनुवाद : उमा वि. कुलकर्णी

नव्या वर्षात सुरुवातीलाच डॉक्टर एस. एल. भैरप्पा यांचं 'उत्तरकांड' हातात मिळालं आणि पुढचं वर्ष चांगलंच जाणार याची खात्री पटली. भैरप्पांना वाचताना कधी घाईगडबड नाही करायची, पुस्तक वाचून उरका पाडायचाय, ही भावनाही मनात नाही ठेवायची. तर आणि तरच भैरप्पा

आपल्यावर प्रसन्न होतात, वाचनाचा असीमानंद आपल्याला बहाल करतात.

तसं म्हटलं तर या पुस्तकाची कथा भारतीय संस्कृतीवर प्रेम करणाऱ्या आपल्यासारख्यांसाठी नवीन नाहीच. नकळत्या वयापासून रामायणातल्या असंख्य कथांनी आपल्या जाणिवा घडत जातात. सत्-असत् यावरची श्रद्धा अढळ करणारं महाकाव्य म्हणजे रामायण आणि आदर्शाची चरमसीमा म्हणजे श्रीराम, ही धारणा घेऊनच आपण मोठे होत असतो. जसजसे मोठे होत जातो तसंतसं रामायणातले काही प्रसंग आपल्याला अस्वस्थ करून सोडतात, आजवरची गृहितकं पुन्हा पुन्हा तपासावीत असा आग्रहही धरतात. काहीवेळा रामाची पराकोटीची धर्मनिष्ठा आणि त्यातून असहाय्यपणे घडलेला सीतेवरचा अन्याय अस्वस्थ करतो; पण तरीही राम सदैव वंदनीयच असतो.

‘उत्तरकांड’ वाचलं आणि आतून हडबडून गेले, ऊर फुटेस्तोवर रडले. तरीही मनातली अस्वस्थता कमी झाली नाही. उलट पुस्तक संपवून ते खाली ठेवल्यानंतर विचारांचं थैमान अधिकच घोंगावू लागलं. सीतेला तिच्या पातिव्रत्यामुळे देवत्वाला पोचवणारी रामायणाची चिरपरिचित कथा आणि या कथेतील सगळ्याच पात्रांचा स्वभावधर्म भैरप्पांनी त्यांच्या दृष्टिकोनातून आपल्यासमोर मांडला आहे. यापूर्वी ‘पर्व’ या त्यांच्या कादंबरीतूनही महाभारतातील सर्व व्यक्तिरेखा किती मानवी होत्या, देवत्वाला पोहोचूनही यातील प्रत्येकाची पावलं धुळीनेच माखलेली होती याचं दर्शन त्यांनी घडवलं आहे. त्या वेळी वाचताना वाक्यावाक्याला आपण अचंबित होतो आणि तरीही त्या सगळ्यांना आपल्यासारख्याच भावभावना होत्या, आपल्यासारखेच राग, लोभ होते, द्वेष होते, क्षणिक प्रेम होतं, क्षणिक संताप होता, ओढ होती, मत्सर होता, या जाणिवेने आपण सुखावतोही. त्यामुळे ‘पर्व’ कितीही वेळा वाचली तरी अस्वस्थता येत नाही. ‘उत्तरकांड’ मात्र आपल्या धारणा आणि श्रद्धा यांना समूळ उखडून टाकतं. स्वतःच्या वचनावर, पितृभक्तीवर, घराण्याच्या परंपरेवर आणि धर्मपरायणतेवर प्रबळ श्रद्धा बाळगणारा आणि यातून उत्तरोत्तर एकांगी होत जाणारा राम आणि पतीवरच्या नितांत प्रेमाने त्याच्याबरोबर वनवासाला जाणारी सीता या दोन्ही



व्यक्तिरेखांच्या मनोद्वंद्वामध्ये आपण ओढले जातो. कितीही प्रयत्न केला तरीही सीतेचं व्यक्तिमत्व आपल्याला खेचून घेतं आणि आपण तिच्यातल्या प्रखर स्त्रीत्वाच्या जाणिवेने थक्क होतो. पुस्तकाच्या शेवटच्या टप्प्यावर पोचेपर्यंत तिच्यातल्या देवत्वाच्या खुणा धूसर होऊ लागतात आणि एक स्त्री म्हणून तिची झालेली आयुष्यभराची फरपट, स्वतःच्या अस्तित्वासाठी तिने केलेला निःशब्द आक्रोश आपल्या मनाला व्यापून राहतो. पतीबरोबर हट्टाने वनवासाला जाणारी सीता जेव्हा, आजवर शिकलेला सगळा वेदांत बाजूला सारून, रामाच्या तर्पणालाही जाण्याचं नाकारते, तेव्हा तिची व्यथा तिच्या एकटीची राहत नाही, आपणही त्या व्यथेत अंतर्बाह्य होरपळून निघतो.

आता मात्र एक नक्की, आजवर अगदी सहजपणाने 'धरणी दुभंगून पोटात घेईल तर बरं' असं एखाद्या यःकश्चित प्रसंगाबाबतही म्हटलं जात असे. आता या पुढच्या आयुष्यात हा वाक्प्रचार असा सहजासहजी ओठांतून निघणार नाही. भूमिकन्या सीतेच्या माध्यमातून स्त्रीत्वाची थेट, प्रखर जाणीव भैरप्पा आपल्याला करून देतात. स्त्रीचं दुःख, तिच्या वेदना तिने शब्दरूपातच मांडाव्या लागतात असं नाही, हेच खरं! 'उत्तरकांड' संपवताना असहाय्यपणे ओठांतून शब्द आले, 'आमच्या श्रद्धेला अशी चूड लावून काय मिळवलं तुम्ही, भैरप्पा?'

पुन्हा पुन्हा विचारांची आवर्तनं आता सुरू आहेत. 'कवीला काहीही शक्य आहे हे खरं नाही, याचं वैफल्य मनाला ग्रासून टाकत आहे' असं म्हणून शोकसागरात बुडून जाणारे वाल्मिकी, वाल्मिकींनी वर्णन केलेल्या या कथेला मानवी भावभावनांचं रूप देणारे भैरप्पा - अचानक आठवला हळव्या मनाचा साहिर. महाकाव्यातही न मावलेला आशय मोजक्या शब्दांत मांडताना साहिर लिहितो, 'हर युग में बदलते धर्मों को कैसे आदर्श बनाओगे!'

आता नजीकच्या भविष्यकाळात ही अस्वस्थता कमी होणं कठीण आहे. कृष्ण कसा, वेळप्रसंगी रणछोडदास म्हणूनही संबोधला जातो. आणि म्हणूनच तो तुमच्या-माझ्यासारखा वाटतो; पण राम आजवर कधीही देवत्वाच्या पातळीवरून उतरला नाही, आपण तसा प्रयत्नही केला नाही कधी; पण त्याला हाडामांसाच्या स्वरूपात बघण्यासाठी खूप प्रयत्न करावे लागणार आहेत यापुढे. बघू या, हे वर्ष काय काय घेऊन येतंय!

— आसावरी देशपांडे



नवी संहिता... नवा आशय...

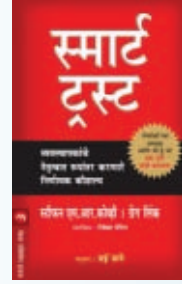
घर असो वा भोवताल, जुळवा यशाशी नाळ...

स्मार्ट ट्रस्ट

स्टीफन एम. आर. कोव्ही । ग्रेग लिंक

सहलेखिका : रिबेका मेरिल

अनुवाद : सई साने



किंमत : ३९५/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु.

द ग्रेटर गोल

केन जेनिंगज । हीथर हाइड

अनुवाद
रेवती सप्रे



किंमत : २४०/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपत उपलब्ध

व्यवस्थापन कला

डेव्होरा झॅक

अनुवाद
राजकुंवर राणे



किंमत : १९५/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपत उपलब्ध

मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२० । ६१

१६ फेब्रुवारी ते १५ मार्च २०२० दरम्यानचा दिनविशेष

दिनविशेषानिमित्त पुस्तकसंचावर ५० टक्क्यांपर्यंत सूट

खालील संचावर १६ ते २९ फेब्रुवारी दरम्यान खास सवलत

१६ फेब्रुवारी - एकहार्ट टोले यांचा जन्मदिन

‘अवनी एक नवी’ या पुस्तकावर विशेष सवलत

मूळ किंमत २४०/- । सवलत किंमत १५९/-

१७ फेब्रुवारी - अविनाश लोंढे यांचा जन्मदिन

‘बेधुंद’ या पुस्तकावर विशेष सवलत

मूळ किंमत २५०/- । सवलत किंमत १५९/-

१८ फेब्रुवारी - तेहमिना दुर्गानी यांचा जन्मदिन

‘ब्लास्फेमी’ या पुस्तकावर विशेष सवलत

मूळ किंमत २६०/- । सवलत किंमत १६९/-

१९ फेब्रुवारी - छ. शिवाजी महाराज जयंती

‘जाणता राजा श्री शिवछत्रपती’, ‘श्रीमानयोगी’, ‘लक्ष्यवेध’, ‘शिवचरित्रापासून आम्ही काय शिकावे?’, ‘शिवछत्रपती : एक मागोवा’ या पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत

संचाची मूळ किंमत ११२०/- । सवलत किंमत ७९९/-

२० फेब्रुवारी - टोनी विल्सन यांचा जन्मदिन

‘शॅपेल’(मराठी) या पुस्तकावर विशेष सवलत

मूळ किंमत २४०/- । सवलत किंमत १३९/-

२१ फेब्रुवारी - प्रा. डॉ. कैलास सार्वेकर यांचा जन्मदिन

‘मराठी ग्रामीण कवितेचा इतिहास’ या पुस्तकावर विशेष सवलत

मूळ किंमत २९५/- । सवलत किंमत १७९/-

२४ फेब्रुवारी - डॉ. सुचित तांबोळी यांचा जन्मदिन

‘मुलांच्या समृद्ध जीवनासाठी’ या पुस्तकावर विशेष सवलत

मूळ किंमत २६०/- । सवलत किंमत १६९/-

२५ फेब्रुवारी - डॉ. आ. बा. पाटील यांचा जन्मदिन

‘बोन्साय’, ‘घरातील बाग’, ‘शेती करू फायद्याची’, ‘सुंदर आपली फुलबाग’, ‘सुंदर आपली फळबाग’ या पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत संचाची मूळ किंमत ८८०/- । सवलत किंमत ५४९/-

२५ फेब्रुवारी - डॉ. आशिष बोरकर यांचा जन्मदिन

‘स्थूलतेला करा टाटा’ या पुस्तकावर विशेष सवलत मूळ किंमत १५०/- । सवलत किंमत ८९/-

२७ फेब्रुवारी - मराठी राजभाषा दिन

रु. २००० च्या खरेदीवर ४० टक्के सवलत

२८ फेब्रुवारी - राष्ट्रीय विज्ञान दिन

संच १ - ‘वैज्ञानिक खेळणी’, ‘छंदातून विज्ञान’, ‘वाचनातून विज्ञान’, ‘खेळणी विज्ञानाची’, ‘साधी यंत्रे’, ‘विज्ञानातील रंजकता’, ‘विज्ञानातील गमतीजमती’, ‘अंतरिक्षाच्या अंतरंगात’, ‘प्रेमाचा रेणू’, ‘अंतराळातील मृत्यू’, ‘अश्मजीव’, ‘संकरित’, ‘डिंभक’, ‘देव? छे! परग्रहावरील अंतराळवीर’, ‘पृथ्वीवर माणूस उपराच!’, ‘अज्ञाताचे विज्ञान’ या पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत

संचाची मूळ किंमत २३५५/- । सवलत किंमत १४९९/-

संच २ - ‘तंत्रज्ञानाची मुळाक्षरे भाग - १’, ‘तंत्रज्ञानाची मुळाक्षरे भाग - २’, ‘असे घडले सहस्रक’, ‘प्रयोग वनस्पती विज्ञानाचे’, ‘अंतरिक्षाचा वेध’, ‘A TO Z विज्ञान’, ‘विज्ञानातील सरस आणि सुरस’, ‘नॉखादेमसची भविष्यवाणी’, ‘फक्त खेळण्यांसाठी’, ‘खेळणीच खेळणी’, ‘खेळणी विज्ञानाची’, ‘विज्ञान गमती’, ‘विज्ञान जमती’, ‘चला, प्रयोग करू या!’ (३ पुस्तकांचा सेट), ‘इ.स. २५९५’ या पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत

संचाची मूळ किंमत २४२०/- । सवलत किंमत १४९९/-

संच ३ - ‘गार्डिअन’, ‘जॉर्ज अँड द बिग बँग’, ‘जॉर्जेस कॉस्मिक ट्रेझर हंट’, ‘जॉर्जेस सिंक्रेट की टू द युनिव्हर्स’, ‘रोबॉट फिक्सिंग’, ‘स्वप्नचौर्य’, ‘असे शास्त्रज्ञ, असे संशोधन’, ‘आपल्या पूर्वजांचे तंत्रज्ञान’, ‘आपल्या पूर्वजांचे विज्ञान’, ‘कथारूपी खगोलशास्त्र’, ‘शास्त्रज्ञांचे जग’, ‘अशक्य भौतिकी’ या पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत

संचाची मूळ किंमत ३१७५/- । सवलत किंमत १९९९/-

२८ फेब्रुवारी - स्टीव्ह मार्टिनी यांचा जन्मदिन
'क्रिटिकल मास', 'द अॅटर्नी', 'द सिमीऑन चेंबर' या पुस्तकांच्या संचावर
विशेष सवलत
संचाची मूळ किंमत १०८०/- । सवलत किंमत ६४९/-

२९ फेब्रुवारी - सायमन टॉएन यांचा जन्मदिन
'सॅक्टस' या पुस्तकावर विशेष सवलत
मूळ किंमत ६००/- । सवलत किंमत ३१९/-

खालील संचांवर १ ते १५ मार्च दरम्यान खास सवलत

१ मार्च - पांडुरंग कुंभार यांचा जन्मदिन
'उधाण' या पुस्तकावर विशेष सवलत
मूळ किंमत १५०/- । सवलत किंमत ८९/-

४ मार्च - प्रिया कुमार यांचा जन्मदिन
'परवाना जगण्याचा', 'प्रतिरूप' या पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत
संचाची मूळ किंमत ४४५/- । सवलत किंमत २९९/-

४ मार्च - खालिद हुसैनी यांचा जन्मदिन
'द काइट रनर', 'ए थाउजंड स्प्लेन्डिड सन्स', 'अॅड द माउंटन्स एकोड' या
पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत
संचाची मूळ किंमत १०८०/- । सवलत किंमत ६९९/-

४ मार्च - दिप्ती जोशी यांचा जन्मदिन
'निःशब्दाचे मौन' या पुस्तकावर विशेष सवलत
मूळ किंमत १४०/- । सवलत किंमत ८९/-

७ मार्च - पिअर्स पॉल रीड यांचा जन्मदिन
'अलाइव्ह' या पुस्तकावर विशेष सवलत
मूळ किंमत १७०/- । सवलत किंमत १०९/-

७ मार्च - ई. एल. जेम्स यांचा जन्मदिन
'फिफ्टी शेड्स फ्रीड', 'फिफ्टी शेड्स ऑफ ग्रे', 'फिफ्टी शेड्स डार्कर' या
पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत
संचाची मूळ किंमत २१००/- । सवलत किंमत १३४९/-

६४ । मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२०

८ मार्च - रश्मी बन्सल यांचा जन्मदिन

‘अराइज, अवेक’, ‘स्वप्नांचे इंद्रधनू...’, ‘टेक मी होम’ या पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत

संचाची मूळ किंमत ८४०/- । सवलत किंमत ५४९/-

१२ मार्च - यशवंतराव चव्हाण यांचा जन्मदिन

‘वादळ माथा ते १९६५ भारत-पाक युद्ध’, ‘पहिली फेरी?’, ‘साहेब संध्याकाळी भेटले..’ या पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत

संचाची मूळ किंमत ६६५/- । सवलत किंमत ३४९/-

१४ मार्च - शेवडे गुरुजी यांचा जन्मदिन

‘आचार्य गांगेय भीष्म’, ‘अनाथांचा नाथ श्री एकनाथ’, ‘बापूजींची अमर कहाणी’, ‘बुद्धभक्त डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर’, ‘जाणती राणी महाराणी ताराबाई’, ‘करुणासागर ईश्वरचंद्र’, ‘कृष्णसखी राजराणी मीराबाई’, ‘महर्षी दयानंद सरस्वती’, ‘ममतेची मूर्ती मदर तेरेसा’, ‘मानवतेचा महान सेवक अब्राहम लिंकन’, ‘नेताजी सुभाषचंद्र बोस’, ‘पंडितजी’, ‘राजा राममोहन राय’, ‘रणरागिणी दुर्गराणी’, ‘सती साध्वी देवी अहिल्या’, ‘शूरवीर महाराणा प्रताप’, ‘स्वामी विवेकानंद’, ‘स्वराज्यसेवक खंडो बल्लाळ’, ‘विश्वकवी रविबाबू’, ‘दयादीपिका फ्लॉरेन्स नाइटिंगेल’, ‘जाणता राजा श्री शिवछत्रपती’ या पुस्तकांच्या संचावर विशेष सवलत

संचाची मूळ किंमत २०८०/- । सवलत किंमत १३९९/-

◆

❖ किंमतींमध्ये बदलाची शक्यता ❖

अधिक माहितीसाठी संपर्क : फोन : ०२०-२४४७६९२४ /

२४४७५४६२ / WhatsApp No. ९४२०५९४६६५

website : www.mehtapublishinghouse.com

आपल्या लाडक्या लेखकांना शुभेच्छा

या ईमेलवर पाठवा. author@mehtapublishinghouse.com

नवी संहिता... नवा आशय...

शे
कुणी
नाही

दिनकर जोषी

अनुवाद
प्रतिभा काटीकर

नात्यांचे कंगोरे शोधता शोधता
स्वजाणिवेच्या आविष्कारपर्यंत
पोहोचणारी दिनकर जोषी यांची
विलक्षण कादंबरी



किंमत : १९५/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

हिलरी क्लिंटन

अतुल कहाते



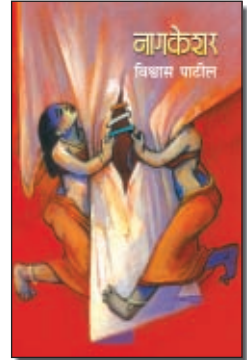
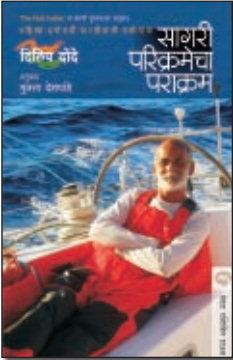
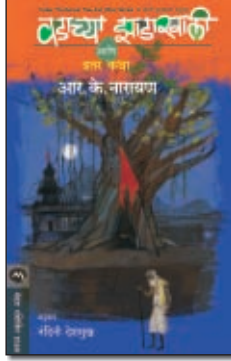
प्रभावशाली आणि कर्तृत्ववान असूनही अमेरिकेतील लिंगभेदाची
बळी ठरलेल्या हिलरी क्लिंटन यांचा अतुल कहाते यांनी
घेतलेला आयुष्यवेध

किंमत : १९५/-रु. । पोस्टेज ५०/-रु. । ई-बुक स्वरूपात उपलब्ध

६६ । मेहता मराठी ग्रंथजगत : फेब्रुवारी २०२०

Postal Reg. No. PCW/086/2018 - 2020
RNI No. MAHMAR/2000/02739
No. CSO/Pune City/SR/3/2018 - Date : 10/01/2018
Posting at BPC - Vishrambaug Wada, CSO, Pune - 411030.
Publication Date : 09/02/2020 Posting Date : 11/02/2020

बेस्ट सेलर्स



मेहता मराठी ग्रंथजगत

१९४१, सदाशिव पेठ, माडीवाले कॉलनी, बाजीराव रोड,
टेलिफोन भवन समोर, पुणे-३०. फोन-०२० २४४७६९२४

प्रति,

